

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu
Broj: 00-63-3/
Podgorica, 6. decembar 2022. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu čl. 75 i 77 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, sa 62 sjednice, nastavka 62. i 65. sjednice, održanih 15. i 18. novembra i 6. decembra 2022. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ

SA KONTROLNOG SASLUŠANJA SA PREDLOGOM ZAKJUČAKA NA TEMU: „NEHUMANO I ŠIKANOZNO ZADRŽAVANJE MITROPOLITA CRNOGORSKO- PRIMORSKOG AMFILOHIJA RADOVIĆA U PROSTORIJAMA CENTRA BEZBJEDNOSTI PODGORICA, 22. JUNA 2020. GODINE”

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu je, na 61. sjednici, održanoj 7. novembra 2021. godine, većinom glasova ukupnog broja članova, donio odluku o Kontrolnom saslušanju na **temu: „Nehumano i šikanozno zadržavanje Mitropolita crnogorsko-primorskog Amfilohija Radovića u prostorijama Centra bezbjednosti Podgorica, 22. juna 2020 godine”**.

Sjednici su po pozivu prisustvovali: Zoran Brđanin, direktor Uprave policije; Goran Jokić, načelnik Centra bezbjednosti Podgorica, Nikola Boričić, postupajući tužilac, Nerma Dobardžić, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za sektor anti-diskriminacije, Milena Krsmanović, savjetnica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, kao i predstavnik Mitropolije crnogorsko-primorske protojerej Mirčeta Šljivančanin i advokat Dragan Šoć. Sjednici, iz objektivnih razloga, nijesu bili u prilici da priustvuju Filip Adžić, ministar unutrašnjih poslova, Maja Jovanović, v.d. vrhovnog državnog tužioca, i Siniša Bjeković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Predsjedavajući Momo Koprivica, otvorio je sjednicu i podsjetio, da je Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, na 61. sjednici, održanoj 7. novembra 2022. godine, a shodno zaključcima usvojenim na 24. sjednici Odbora, donio odluku o Kontrolnom saslušanju na **temu: „Nehumano i šikanozno zadržavanje Mitropolita crnogorsko-primorskog Amfilohija Radovića u prostorijama Centra bezbjednosti Podgorica, 22. juna 2020 godine”**.

Predsjedavajući je naglasio, da je na 24. sjednici Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, sebi zadao pozamašan dnevni red s velikim brojem tačaka, odnosno ozbiljnih tema kojima treba pristupiti na jedan sveobuhvatan način, a sve u cilju da se dođe do istine i omogućavanja javnosti pravo da zna. Tom prilikom, na 24. sjednici Odbora, usvojeno je deset zaključaka, a prvi zaključak glasi: „Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu je na osnovu člana 11 Ustava Crne Gore i na osnovu člana 40,72 kao i člana 73 i člana 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore odlučio da u cilju kvalitetnijeg izvršavanja poslova iz svojih nadležnosti prouči određena pitanja i započne rješavanje drugih pitanja koja su od posebnog interesa za građane i javnost te s tim u vezi pribavi

potrebne informacije, stručna mišljenja i činjenice o aktivnostima, događajima i pitanjima koja su izazivala nejasnoće, dileme i principijelna sporenja.“ Kazao je da je intencija svega navedenog da se sazna istina, prije svega istina o postupanju organa vlasti u spornim slučajevima koji godinama, pa čak i decenijama opterećuju javnost najviše usled snažne kriminogene pozadine. Nadalje je kazao da se napokon mora saznati istina o tome ko je, kako i zašto doveo do protivzakonitog i selektivnog postupanja organa vlasti, a u cilju zataškavanja afere i prikrivanja počinitelaca kriminalnih i drugih protivpravnih djela. Bez istine nema sprovođenja pravde i vladavine prava, a bez pravde i vladavine prava nema prosperiteta društva. Predsjednik Odbora je dalje naveo, da je ovo pitanje koje se dugo vremena prezentovalo u javnosti i izazivalo i dalje izaziva razna sporenja u smislu šta se tačno desilo, na koji način se desilo i koji su stvarni razlozi doveli do ove situacije ponižavajućeg postupanja prema Mitropolitu crnogorsko-primorskom Amfilohiju. U vezi sa navedenim, postavljaju se pitanja ko je u stvari kriv, ko je na protivzakonit način pritvarao ljude, tačnije sveštena lica, ko bi trebalo da snosi odgovornost za ovakva dešavanja.

Dakle, zaključio je predsjednik Odbora, puno je takvih delikatnih neriješenih pitanja, ali Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu se opredijelio da uz korišćenje instituta kontrolnog saslušanja pokuša da pomogne u rasvetljavanju za sada upravo ovog pitanja za koje se javnost i dan danas bezuspješno interesuje. Kazao je da je prije svega rješavanje ovog pitanja relevantno i zbog odgovora na sledeća pitanja: kakav je u Crnoj Gori tretman čovjeka od strane javne vlasti, da li državni organi poštuju ustavnu normu o dostojanstvu i nepovredivosti ličnosti i zabrani ponižavajućeg postupanja, zašto je došlo do ponižavajućeg postupanja prema jednom čovjeku, najvišem velikodostojniku najbrojnije vjerske zajednice u Crnoj Gori i kako je to ponižavajuće postupanje prema njemu izvršeno te da se odredi pravi kontekst, odnosno da se podvede ovaj slučaj pod konkretne okolnosti, kako bi se dobila prava slika ovog ponižavajućeg postupanja i njegovih motiva i da li je neko snosio pravne konsekvence za postupke ponižavanja. Pravne konsekvence i zaključci ovog postupka moraju biti jasni, oštri i nadasve društveno odgovorni. Cilj ovog postupka mora biti rezolutivan, ali i preventivan, da se niko i nikad ne usudi da zloupotrijebi državnu prinudu kako bi povrijedio ljudska prava, zaključio je predsjedavajući.

U vezi sa navedenim, predsjedavajući je predložio koncept rada, na način da uvaženi gosti prvenstveno dobiju pravo na riječ, te iznesu svoje stavove i informacije kojima raspolažu u odnosu na ovo pitanje, a da nakon toga članovi Odbora postavljaju pitanja i daju komentare.

Predstavnik Mitropolije crnogorsko-primorske, **protojerej Mirčeta Šljivančanin**, u svojoj riječi, zahvalio se članovima Odbora koji su smatrali da ova tema treba da se nađe na dnevnom redu sjednice, kako zbog važnosti događaja, tako i u smislu prevencije, kako se takva djela više nikada ne bi dešavala u Crnoj Gori. Osvrnuvši se na temu kontrolnog saslušanja, u čijem je centru neadekvatno i nezakonito ponašanje organa državne vlasti prema Mitropolitu crnogorsko-primorskom Amfilohiju, kazao je da je on nehumano zadržan u Centru bezbjednosti Podgorica, nakon održane litije 22. juna 2020. godine. S tim u vezi, kazao je da to zadržavanje nije imalo osnova da bude u tolikom trajanju, s obzirom na to da se radi o čovjeku koji se nalazio na čelu Mitropolije crnogorsko - primorske, Srpske pravoslavne crkve, institucije koja ima najveći broj vjernika u Crnoj Gori, kao i zbog samog ugleda blaženopočivšeg mitropolita Amfilohija, a naročito, imajući u vidu činjenicu da se radilo o čovjeku koji je zašao u devetu deceniju života. Naveo je da je takvo nehumano ponašanje organa državne vlasti, nosilaca državne vlasti i onih koji su bili na čelu tih organa, sigurno jedan presedan u savremenom pravu, s obzirom da su time povrijeđene i

domaće, a i međunarodne norme mnogih zakona i konvencija o postupanju prema čovjeku. Govoreći o navedenoj temi, ne može se izostaviti kontekst u kome se sve to dešavalo, dodajući da je to sve bilo nakon usvajanja, kako je istakao, diskriminatornog Zakona krajem 2019. godine o slobodi vjeroispovijesti koji je izazvao protivljenje vjernika Srpske pravoslavne crkve, ali i mnogih drugih građana kojima je pravo i pravda na savjesti i sloboda izražavanja vjere kao jedno od temeljnih ljudskih prava. U tom kontekstu, kazao je predstavnik Mitropolije, nakon što su vjernici Mitropolije i drugih eparhija Srpske pravoslavne crkve legitimno, protestom željeli da iskažu svoje neslaganje s diskriminatornim zakonom, izazvane su velike tenzije u društvu jer su mnogi episkopi i sveštenici i vjerni narod doživjeli diskriminatorne postupke i povredu prava vjere i drugih mnogih prava od strane organa tadašnje državne vlasti. U tom smislu, kazao je protojerej Šljivančanin, odmah na početku je u toku tih protesta vjernika i građana, povrijeđen i vladika Metodije. Kazao je da su ubrzo zatim, blaženopočivši Mitropolit Amfilohije, kao i još deset sveštenika, među kojima i sam protojerej, nakon nekoliko mjeseci, takođe, pozivani na informativni razgovor u Centar bezbjednosti Podgorica. Tom prilikom je takođe bilo elemenata nehumanog ponašanja, u odnosu na djelo zbog kojeg su bili privođeni. Naveo je da je u toku pozivanja na informativne razgovore, takođe bilo kršenja mnogih mjera za koje su sveštenici, vladika i Mitropolit pozivani na odgovornost, te da su tokom svih tih mjeseci, na desetine sveštenika, monaha, vjernog naroda, bili pozivani zbog prava na vjeru. Na kraju uvodnog obraćanja, protojerej Šljivančanin je istakao da Mitropolija crnogorsko-primorska, u konačnom želi da se utvrde činjenice vezano za navedeni događaj, da se utvrdi čija je odgovornost za takva djela i da se takva djela nikada više nebi smjela ponoviti u našoj zemlji. Zaključio je da je to neophodno, kako zbog samog Mitropolita Amfilohija, kao neospornu ličnost u istoriji Crne Gore, tako i zbog svakog čovjeka i građanina, kako više niko ne bi nikada doživio neku vrstu diskriminacije ili nehumanog ponašanja od onih koji su pozvani da čuvaju upravo pravni poredak i prava koja ljudi imaju i po Bogu, a i po zemaljskim zakonima.

Advokat Dragan Šoć, u svom uvodnom izlaganju, kazao je da je on, od svih prisutnih na sjednici, jedini svjedok onoga što se dešavalo toga dana, jer je u svojstvu punomoćnika Mitropolita Amfilohija, bio s njim sve vrijeme u prostorijama MUP-a. Naveo je da, osim činjenica, može da prenese i utiske o odnosu i ponašanju prema Mitropolitu, posebno imajući u vidu njegov rang, godine starosti, ali i povod zbog kojeg je došao, i vrijeme trajanja njegovog zadržavanja. Istakao je da će članove Odbora i javnost, uputiti na izvještaj koji je, po njegovom i zahtjevu Boža Milonjića, kao punomoćnika Mitropolita, dao Zaštitnik ljudskih prava i sloboda. Zahvaljujući se na profesionalno odrađenom poslu navedene institucije, Šoć je istakao da su u izrađenom mišljenju dati jasni zaključci, da je ponašanje prema Mitropolitu Amfilohiju bilo neprimjereno i neadekvatno, a s ozbirom na motive i potrebu zbog kojeg je pozvan. Dakle, kazao je advokat Šoć, prema njemu se ponašalo s prekomjernim sredstvima na jedan krajnje ponižavajući način, imajući u vidu njegov rang i godine. Objašnjavajući proceduru i tok dana, Šoć je naveo da je Mitropolit u prostorijama Uprave policije, ne računajući ulazak i izlazak i male protokolarne stvari, boravio ukupno pet sati i deset minuta, što je desetak minuta prije isteka zakonskog roka, nakon čega je pušten. Istakao je da je Mitropolitu postavljeno devet pitanja, te da su, između postavljanja pitanja, u početku bili kratki vremenski intervali, iz čega se može zaključiti da su ta pitanja bila pripremljena. Kako je vrijeme odmicalo, razmak između pitanja bio je sve duži, što je, kako je istakao Šoć, pravdano na način da su policijski službenici morali da šalju svaki put zapisnik da ga iskontroliše tužilac, kako bi utvrdili postoje li dodatna pitanja. Istakao je da se naknadno, oko 14 sati, utvrdilo da su policijski službenici

obmanjivali Mitropolita i njegovog punomoćnika, jer je zvanično objašnjenje prekomjernog zadržavanja bilo, da se to radi na zahtjev tužioca, što se kasnije ispostavilo netačnim. Šoć je kazao da se postavlja pitanje, zašto je Mitropolit preko potrebnog vremena zadržan tri sata i trinaest minuta, kako je to precizno utvrđeno, i ko je zapravo sva ta pitanja postavljao. Dodao je da se nameće zaključak da je to urađeno s namjerom da se čovjek šikanira, kao i da su vjerovatno policijski službenici od određenih lica imali naređenje za takvim postupanjem. U svom daljem izlaganju, Šoć je ukazao i na sljedeće činjenice u odnosu na zahtjev koji su tužilaštvu podnijeli punomoćnici mitropolita: tadašnji zamjenik rukovodioca Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, i državni tužilac Miroslav Turković obavijestio je šturo punomoćnika da su u pogledu postupanja policijskih službenika konkretno prikupljeni podaci, dok u dijelu navoda koji se tiču postupanja državnog tužioca Nikole Boričića u ovom predmetu, Tužilački savjet vodi postupak nakon čega će donijeti odluku. S tim u vezi, Šoć je dodao da je od podnošenja zahtjeva prošlo dvije godine, a da oni kao podnosioci, nijesu dobili nijednu informaciju od Tužilačkog savjeta niti da je vođen postupak niti kakav je ishod toga postupka. Kazao je da su ga obavijestili da je tužilac donio zaključak da u navedenom postupku postoje elementi krivičnog djela, ali da je ocijenjeno da nema osnova za pokretanje postupka protiv službenog lica. Dalje navodi da se, u izvještaju koji su dobili podsredstvom osnovnog državnog tužioca od MUP-a koji je precizniji, oni brane time da je sve izvršeno u roku od šest sati, u skladu sa Zakonikom, ali dalje priznaju da je u 13.52h njima tužilac rekao da je završio ispitivanje i da, što se njega tiče, mogu da puste Mitropolita Amfilohija.

Nakon svega rečenog, kazao je Šoć, postavlja se pitanje, zbog čega policija nije izvršila nalog tužioca, te koji je motiv postojao da policija koja vodi istragu po nalogu i pod kontrolom tužioca, jednostavno smatra da ima pravo da tri sata i 15 minuta dodatno zadržava mitropolita. Takođe se postavlja pitanje zbog čega Osnovno državno tužilaštvo nije preduzelo ništa prema policiji, makar u cilju zaštite svog autoriteta, da dođu do saznanja ko je naredio takvo šikanozno postupanje prema vjerskom velikodostojniku. Advokat Šoć je dalje istakao da, imajući u vidu ono što je bio teret pozivanja Mitropolita u prostorije Uprave policije, njegovo realno zadržavanje nije zahtijevalo duži period od sat vremena. Osvrnuo se i na raniji, jako sličan događaj na Rijeci Crnojevića, kada je kao punomoćnik Mitropolita, takođe prisustvovao njegovom saslušanju od strane cetinjskog tužioca, po sličnom osnovu. Tada je tužilac lično obavio saslušanje u svojoj kancelariji koja je bila uređena primjereno i to je saslušanje obavio sa punim poštovanjem kako godina, tako i dostojanstva Mitropolita Amfilohija. Nameće se zaključak da je suština ovog slučaja, pokazivanje i demonstriranje moći, od strane, političkog i policijskog vrha koji je tada bio u Crnoj Gori prisutan. Naglasio je, da svakako da pozvana lica, koja prisustvuju sjednici nemaju s navedenim slučajem direktnu povezanost, jer tada nijesu bili nadležni, izuzev postupajućeg tužioca, Nikole Boričića. Međutim, svakako je potrebno saznati zašto Tužilački savjet, iako je pokrenuo postupak po ovom predmetu, još uvijek nije dao odgovor, te iz kojeg razloga niko iz policije nije pokušao da unutrašnjom istragom dođe do pune istine i saopšti javnosti iz kog razloga je mitropolit zadržan tri sata i 15 minuta duže nego što je to tužilac tražio. Zaključio je da je sve rečeno potvrđeno činjenicama koje su punomoćnici utvrdili, a na osnovu podataka i informacija koje su im date od strane nadležnih organa.

Predsjedavajući Koprivica, zamolio je sve prisutne, pozvana lica, da u mjeri mogućeg, prilože svu dokumentaciju kojom raspolažu u odnosu na predmetni slučaj.

Nikola Boričić, postupajući dežurni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu, u svom izlaganju, kazao je da je zahvalan što je upravo ova tema predmet sjednice Odbora, te da je potrebno da se posle skoro dvije i po godine, konačno sazna prava istina o ovom događaju. Ključna stvar je, kazao je Boričić, da se sazna zašto policija nije izvršila njegov nalog da se Mitropolit Amfilohije pusti na slobodu u 13.52 sata, nego je držan do 17.10 sati. Po njegovom mišljenju, sve je krenulo 21. juna 2020. godine, kada je u sredstvima javnog informisanja čuo napade na njegov račun, od strane advokata Dragana Šoća i Boža Milonjića, punomoćnika mitropolita. Kazao je da je odmah nakon toga, obavijestio tadašnjeg Osnovnog državnog tužioca (ODT rukovodioca), i zahtijevao da se reaguje u ime Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici. Kako je vrijeme odmicalo, istakao je Boričić, tog reagovanja nije bilo, pa je on u svoje lično ime, napisao reakciju i obraćanje sa temeljnim opisom toka događaja u odnosu na predmetni slučaj u Upravi policije, a koje se nalazi na sajtu. U istom je, između ostalog, konstatovao da je adresa za sva ostala pitanja „o zadržavanju nakon 13.52 sata, upravo Uprava policije Centra bezbjednosti Podgorica.“ Nakon toga je, kazao je Boričić, podnijeta pritužba Tužilačkom savjetu i pritužba Ombudsmanu, a on se, kao postupajući tužilac obratio tadašnjem načelniku Centra bezbjednosti Podgorica, u cilju saznavanja prave istine. U odgovoru tadašnjeg načelnika CB Podgorica, Milovana Pavićevića, jasno i precizno piše da je „o mjerama i radnji u dijelu utvrđivanja krivične odgovornosti o istom obaviješten državni tužilac Nikola Boričić u 13.52 sata, koji se izjasnio da se, što se tiče Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, lice pusti na slobodu.“ Od tada, pa do danas, kazao je Boričić, zahtijevao je da ga postupajući policijski inspektor više nikada ne pozove, dok se navedena situacija ne raščisti. Naveo je da, shodno iznesenim informacijama, on ne zna šta se dalje dešavalo, te zbog čega su mitropolita Amfilohija toliko vremena držali u prostorijama CB. Takođe je kazao da se on u tom, i svakom drugo slučaju koristi samo zvaničnim dokumentima, a ne nekim drugim informacijama koje nijesu zvanične. Tužilac Boričić je na kraju istakao da je glavno pitanje zašto nakon dvije godine od tog slučaja, nije podnijeta krivična prijava protiv postupajućeg inspektora, jer je on tog dana obmanuo advokate. Ponovio je, da je neophodno utvrditi iz kog razloga je, posle njegovog naloga o puštanju mitropolita u 13.52 h, on zadržan skoro četiri sata u Upravi policije.

Predsjedavajući **Koprivica** je, u kratkoj napomeni, kazao da se u ovom slučaju radi o malo atipičnoj situaciji, iz razloga što sjednici prisustvuju funkcioneri policije koji u vrijeme navedenog dešavanja, nijesu bili na čelu Uprave policije i Centra bezbjednosti Podgorica, ali da su svakako mjerodavni da, kao predstavnici istih, pruže informacije sa kojima raspolažu i odgovore na eventualna pitanja članova odbora.

Nerma Dobardžić, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, na početku izlaganja, kazala je, da je institucija koju predstavlja dala svoje mišljenje i stav u odnosu na predmetni slučaj, i da se donesena mišljenja koja institucija Zaštitnika daje, nikada dodatno ne pojašnjavaju, ne mijenjaju, ne poništavaju i ne ukidaju. Ona su konačna i donijeta su na bazi činjenica i okolnosti utvrđenih u postupku pred Zaštitnikom. Dobardžić je uvažavajući interes odbora, izložila određena zapažanja i zaključke iz donijetog mišljenja, a u odnosu na slučaj o kojem je riječ. Govoreći o pokretanju postupka pred Ombudsmanom, navela je da su advokati Dragan Šoć i Božo Milonjić, podnijeli pritužbu instituciji, uz saglasnost Mitropolita crnogorsko -primorskog Amfilohija, a u odnosu na postupanje prilikom davanja izjave u svojstvu građanina, u Upravi policije, u Centru bezbjednosti Podgorica, a u vezi litije koja je održana u Podgorici 21. juna 2020. godine. Istakla je, da se navedenom pritužbom u instituciji Zaštitnika bavio Sektor za zaštitu od diskriminacije ranjivih

grupa i rodne ravnopravnosti, jer je u pitanju bio vjerski velikodostojnik, te je u tom sektoru sproveden ispitni postupak i obratili su se Upravi policije. U postupku su taksativno postavljena određena pitanja vezano na okolnosti koje su sadržane u pritužbi, i dodala da, su se sa pitanjima obratili i Osnovnom državnim tužilaštvu u Podgorici. Dobardžić je navela da je doneseno Mišljenje sa preporukama dostavljeno advokatima Mitropolita Amfilohija, Upravi policije i Osnovnom državnim tužilaštvu. Kazala je da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, nakon sprovedenog ispitnog postupka, koristeći relevantno pravo, Ustavne odredbe, međunarodno pravo, naš zakonski okvir, praksu Evropskog suda za ljudska prava, te nakon završenog sprovedenog ispitnog postupka, u predmetnom slučaju utvrdio povredu prava, odnosno člana 3 i člana 5 Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda. S tim u vezi, dodala je da je Ombudsman u postupku pred Zaštitnikom, a dovodeći u vezu sve navode iz pritužbe sa okolnostima konkretnog slučaja, ispitao da li je u radnjama državnog tužioca Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici Nikole Boričića i službenika Centra bezbjednosti Podgorica, prilikom prikupljanja obavještenja, povrijeđeno podnosiocu pritužbe pravo iz člana 28, to je pravo koje se odnosi na poštovanje ličnosti i dostojanstvo podnosioca pritužbe prilikom prikupljanja obavještenja od strane Policije, kao i da li je povrijeđeno pravo iz člana 3 Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i pravo iz člana 29 Ustava koje se odnosi na zadržanje, odnosno lišavanje slobode i člana 5 stav 1 Evropske konvencije koje se odnosi na pravo na slobodu i sigurnost ličnosti.

Zaključeno je da je podnosilac pritužbe, primjenom ovlašćenja i radnji policije u izviđaju iz člana 257 stav 2 Krivičnog zakonika Crne Gore, saslušan u svojstvu građanina na okolnosti događaja od 21.juna 2020.godine, kada se održalo javno okupljanje litija u Podgorici. Konstatovano je da je prikupljanje obavještenja trajalo od 12.05 sati do 17.10 sati, odnosno pet sati i pet minuta, dok je boravak podnosioca pritužbe u prostorije Centra bezbjednosti Podgorica neizbježno trajao i duže, uključujući i vrijeme od dolaska i odlaska.

Kazala je da je na osnovu ispitnih radnji, utvrđeno da se državni tužilac Osnovnog državnog tužilaštva Nikola Boričić, nakon što ga je službenik Centra bezbjednosti Podgorica upoznao sa prikupljenim obavještenjem, u 13.52 sata izjasnio da se podnosilac pritužbe pusti na slobodu i da se protiv njega podnese krivična prijava u redovnom postupku. Imajući u vidu ovu činjenicu, postavlja se pitanje iz kog razloga je Mitropolit Amfilohije tri sata i 13 minuta nakon što je uslijedila zvanična izjava državnog tužioca da se podnosilac pritužbe pusti na slobodu, ipak zadržan u Upravi policije. Nakon što su od Uprave policije zatražili pojašnjenje s tim u vezi, Dobardžić navodi da se u dostavljenom izjašnjenju Uprava policije, Centar bezbjednosti Podgorica, nije izjasnila o razlozima zadržavanja podnosioca pritužbe nakon 13.52 sata i da smatraju da postupanje policijskih službenika nije bilo protivno članu 28 stav 3 Ustava i članu 3 Konvencije i da su sve mjere i radnje, prema imenovanom završene u zakonskom roku od šest sati, te mišljenje institucije zaštitnika ne predstavlja relevantno niti dovoljno opravdanje za osporeno postupanje, pored eksplicitno postavljenih pitanja, u zahjete za izjašnjenje.“ Dobardžić je kazala da Uprava policije nije iznijela nijedan razlog zadržavanja podnosioca pritužbe, sve do 17.10 sti, niti je odgovorila da li je ono bilo neophodno da se dobije potrebno obavještenje. S tim u vezi, Ombudsman je donio mišljenje da je navedeno postupanje imalo efekat ponižavajućeg postupanja nespojivog sa članom 3 Konvencije, zbog čega je podnosilac pritužbe bez osnova zadržan nakon 13.52 sata. Nadalje je istakla da su se u Mišljenju bavili i članom 5 - pravo na slobodu i sigurnost, imajući u vidu da se

podnosilac pritužbe u prostorije Centra bezbjednosti Podgorica zvanično zadržan od 12.05 h do 17.10 h, u kom intervalu se nije mogao slobodno kretati, odnosno napustiti prostorije.

Dobardžić je kazala da je dalje utvrđeno da je Centar bezbjednosti Podgorica podnio krivičnu prijavu protiv podnosioca pritužbe, zbog postojanja osnova sumnje da je izvršio krivično djelo iz člana 287 Krivičnog zakonika Crne Gore, i dodala da je Ombudsman mišljenja da boravak podnosioca pritužbe u stanici policije tokom predmetnog perioda predstavlja faktičko lišenje slobode. Dodala je da u predmetu odlučivanja nije osporena zakonitost prikupljanja obavještenja, od strane podnosioca pritužbe, koja je propisana članom 257 i 259 Zakonika o krivičnom postupku. U postupku pred Zaštitnikom nije bilo sporno pitanje da li je vršenje policijskih radnji i ovlašćenja imalo zakonskog osnova, već da li je načinom njihovog vršenja, podnosiocu pritužbe povrijeđeno pravo na slobodu i sigurnost ličnosti, zadržavanjem i nakon toga što se državni tužilac izjasnio da se podnosilac pritužbe pusti na slobodu. U Mišljenju je konstatovano da boravak podnosioca pritužbe u prostorijama Centra bezbjednosti nakon 13.52 h, iako nije bio duži od Zakonom propisanog roka od šest sati, nesumnjivo ukazuje na remećenje pravične ravnoteže između potrebe da se prikupi predmetno obavještenje od podnosioca pritužbe i važnosti prava na slobodu. Te se dalje navodi da konkretno lišenje slobode podnosioca pritužbe u periodu od 13.52 do 17.10 h nije bilo proporcionalno, neophodno i nužno, čime mu je takvim postupanjem povrijeđeno pravo na slobodu i sigurnost ličnosti iz člana 29 Ustava i člana 5 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

Uvažavajući sve navedeno, Ombudsman je uputio preporuku Upravi policije i vodio postupak prema državnim organima, a ne prema fizičkim licima. Dobardžić je ukazala na stav 1 preporuke da je Uprava policije dužna reagovati proaktivno i reaktivno, uključujući i predmetni slučaj u cilju prevencije i sprečavanja mučenja nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, odnosno sprečavanja kršenja prava na slobodu i sigurnost ličnosti i otklanjanja posledica takvog postupanja.

Druga preporuka Upravi policije, bila je, da za službenike Centra bezbjednosti Podgorica organizuje obuku o načelima obavljanja policijskih poslova i kodeksa policijske etike.

Treća, da u svim budućim istim ili analognim situacijama, prikupljanje obavještenja iz člana 259 ZKP-a, traje onoliko koliko je neophodno da se dobije potrebno obavještenje, poštujući ličnost i dostojanstvo građanina.

Na kraju, zamjenica Zašitnika je istakla, da se u svakom predmetu, gdje Ombudsman donese mišljenje sa preporukom, odredi rok u kojem je taj organ kome je upućena preporuka dužan da Zaštitniku dostavi Izvještaj o preduzetim mjerama na izvršenju datih preporuka. S tim u vezi, kazala je da je nakon upućenih preporuka, Ombudsmanu dostavljen izvještaj od Uprave policije, Centra bezbjednosti Podgorica, u kojem se povodom preporuke koja se odnosi na potrebu za organizovanjem obuka, i kodeksu policijske etike, organizovali tri obuke za 17 službenika, koji su raspoređeni na poslovima vođa bezbjednosnog sektora koji postupaju u konkretnim situacijama prilikom prikupljanja obavještenja shodno članu 259 ZKP-a. Na kraju je dodala da su im tim povodom dostavljeni i zapisnici o državnim obukama, i o prisustvu 17 službenika.

Milena Krsmanović, predstavnik Zašitnika ljudskih prava i sloboda i postupajuća savjetnica u predmetu, u svojoj riječi, kazala je da nema ništa dodatno reći u odnosu na njenu prethodnicu, te ponovila da je u ovom predmetu utvrđena povreda člana 28 stav 3 Ustava Crne Gore, kojom se garantuje apsolutno pravo na zabranu mučenja nečovječnog i ponižavajućeg

postupanja. Takođe, Krsmanović je istakla da je utvrđena povreda člana 29 Ustava Crne Gore i člana 5 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kojom se garantuje sloboda i sigurnost ličnosti, garancija koja je samo primjenjiva u slučajevima lišenja slobode, a u konkretnom predmetu Ombudsman je cijenio da je zadržavanje Mitropolita Amfilohija predstavljalo defakto lišenje slobode.

Zoran Brđanin, direktor Uprave policije, u svom obraćanju je kazao da su članovi Odbora i cjelokupna javnost iz dosadašnje diskusije i izlaganja dobili dosta odgovora u odnosu na temu saslušanja, dodajući da određena pitanja sigurno zahtijevaju dalju elaboraciju i pojašnjenja. Iako on i sadašnji načelnik Centra bezbjednosti Podgorica, nijesu bili na čelu institucija kojima sada rukovode, potrebno je da i oni daju puni doprinos u cilju utvrđivanja pune istine o navedenom slučaju, kako bi se u konačnom sprovela pravda. U odnosu na navedeno, Brđanin je kazao da iz svega što su njegovi prethodnici kazali, jasno i nedvosmisleno proizilazi da je u navedenom slučaju došlo do povrede prava. S tim u vezi, mišljenja je da su dvije adrese relevantne u pogledu utvrđivanja određene odgovornosti, a to su Tužilaštvo, i Ombudsman. S tim u vezi, Brđanin je istakao da je na prvom mjestu posebno važna uloga Tužilaštva, jer se na osnovu svega ranije iznesenog, zaključuje da iz ovog predmeta proizilazi određena vrsta odgovornosti. Imajući u vidu da se radi o povredi Konvencije i povredi prava koje je jedno od osnovnih ljudskih prava, može se zaključiti da se radi o krivično-pravnoj odgovornosti, ali i o disciplinskoj odgovornosti, koja je sada, sa aspekta protoka vremena i saznanja upitna imajući u vidu rokove zastarjelosti. Nadalje, uloga Ombudsmana kao institucije je važna upravo zbog mišljenja i preporuka koje donose, te je neophodno da ova institucija izvrši dalji nadzor nad organom u odnosu na koji su donijeli preporuke, u dijelu koji je relevantan za navedeni predmet. Brđanin je dalje naveo da postoji i zakonska odredba koja Ombudsmanu omogućava da čak može i obavijestiti javnost. Imajući u vidu da je mišljenje Ombudsmana dostavljeno i Tužilaštvu, koje s tim u vezi, kao organ gonjena ima određena saznanja, direktor Uprave policije je kazao da je potrebno utvrditi u kojoj je fazi navedeni postupak pred tim organom, u smislu iniciranja potencijalne odgovornosti određenih aktera ovog slučaja. U odnosu na mišljenje Ombudsmana, koje je između ostalih, dostavljeno i Upravi policije, Brđanin je kazao da je, iako nije vidio isto, činjenica da Uprava policije u odnosu svako dostavljeno mišljenje u kojem je Ombudsman ukazao na određene povrede prava, preduzima preventivne i represivne mjere, kako bi se dodatno podigao nivo zaštite osnovnih ljudskih prava. Zaključio je da je njegovo lično i profesionalno mišljenje da ovu priču svakako treba da zaokruži Tužilaštvo, uz naravno presumpciju nevinosti i dodatna pojašnjenja određenih okolnosti. Kazao je da bi u odnosu na navedeni slučaj imao određena zapažanja kao policajac i profesionalac, a koja se odnose na metodologiju, vrijeme trajanja ispitivanja, odnosno prikupljanja obavještenja i slično, dodajući da bi to sada bilo suvišno, te da bi prejudiciralo određene zaključke.

Predsjedavajući Momo Koprivica, u proceduralnom reagovanju u odnosu na izlaganje direktora Uprave policije, podsjetio je na odredbe Ustava da se odnos vlasti zasniva na ravnoteži i međusobnoj kontroli, te da je uloga Skupštine između ostalog, da kontroliše institucije izvršne vlasti, u koje svakako kao dio Vlade, spada i Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije. S tim u vezi, ta kontrolna funkcija Parlamenta može dati jedan podsticaj više ovim organima i institucijama da na kvalitetniji način obavljaju svoje nadležnosti.

Poslanik Predrag Bulatović, u proceduralnom reagovanju, podsjetio je da je na navedenu sjednicu pozvana i vršilac dužnosti vrhovnog državnog tužioca, Maja Jovanović, koja nije prisutna,

i naglasio je potrebu da se na naknadnom nastavku sjednice sasluša i ona, jer bez toga saslušanje ne može biti kompletno i potpuno, što je kao predlog uvažio predsjednik Odbora.

Goran Jokić, načelnik Centra bezbjednosti Podgorica, u svom izlaganju, kratko je kazao da u vrijeme predmetnog događaja, nije bio na poziciji načelnika, i da od trenutka stupanja na dužnost 9. aprila 2021. godine, nijedan dopis, akt, ili bilo koji drugi pisani dokument za ovaj predmet, nije pristigao u Centar bezbjednosti Podgorica. Sa slučajem koji je predmet saslušanja, upoznao se posredstvom medija, i onog trena kad im je upućen poziv za ovu sjednicu.

Nakon uvodnih izlaganja pozvanih lica, **predsjednik Odbora Momo Koprivica** je otvorio raspravu na sjednici, te pozvao članove Odbora da učestvuju u diskusiji i postave pitanja.

Poslanik Slaven Radunović, u svojoj diskusiji, postavio je pitanje direktoru Uprave policije, zbog čega nije pokrenuo određenu istragu kad je stupio na dužnost, odnosno ispitivanje o navedenom slučaju unutar organa kojim rukovodi, imajući u vidu da se radi o opštepoznatom slučaju u čijem je centru visoki vjerski vjerodostojnik. Neophodno je bilo, istakao je poslanik Radunović, da se ispita postupanje policijskih službenika koji su bili zaduženi za navedeni slučaj, te preduzmu određeni koraci u cilju sagledavanja i ispitivanja njihove disciplinske odgovornosti u navedenom postupanju. Dodao je da nije dobro, što ti službenici i dalje svakodnevno obavljaju svoje dužnosti na uobičajen način, a da ih sadašnje rukovodstvo nije ispitalo zbog čega su postupali na neprimjeren i očito nezakonit način u predmetnom slučaju sa mitropolitom.

Direktor Uprave policije, **Zoran Brđanin**, u odgovoru poslaniku Slavenu Radunoviću, kazao je da u odnosu na svaki predmet, pa i ovaj koji je tema sjednice, postoji zakonska procedura, odnosno postupak u koji je uključeno više organa i institucija, koji shodno svojim nadležnostima obavljaju svoj dio posla. To su svakako tužilaštvo, u ovom slučaju i institucija Zaštitnika, ali i sama Uprava policije kao organ otkrivanja, i svi imaju svoj dio nadležnosti u pogledu otkrivanja činjenica i okolnosti u cilju rasvjetljavanja određenog slučaja. Brđanin je dalje kazao da su u odnosu na ovaj predmet već preduzete određene radnje, te da je Ombudsman donio mišljenje sa određenim preporukama, da je Tužilaštvo, na osnovu podnijete pritužbe, u saznanju, te da je potrebno vidjeti u kojoj se fazi nalazi navedeni postupak kod tog organa prvenstveno. Takođe je potrebno vidjeti u kom će dijelu ovaj Odbor doprinijeti rasvjetljavanju slučaja, zaključcima koje će očigledno tim povodom donijeti. Imajući u vidu navedeno, Brđanin je kazao da bi u slučaju da sve pobrojano nije pokrenuto, Uprava policije bila prava adresa za pitanje poslanika Radunovića. Kad je u pitanju disciplinska odgovornost policijskih službenika, naveo je da se ovdje radi o postojanju uporedo potencijalne krivične odgovornosti, te da je riječ o jednoj specifičnoj situaciji. Brđanin je istakao da je, imajući u vidu zakonske odredbe, u odnosu na navedeni slučaj nastupila zastarjelost. Saopštio je da je postojala odgovarajuća inicijativa u vođenju tog disciplinskog postupka unutar organa kojim rukovodi, zaključujući da će se eventualno kasnije kada se i tužilaštvo uključi u postupak, utvrditi u kojoj je fazi ista, odnosno na koji način je u formalnom smislu taj proces zaokružen.

Poslanik Slaven Radunović, u komentaru na odgovor, kazao je da je, iako nije bio direktor Uprave policije u vrijeme dešavanja aktuelnog slučaja, Brđanin mogao i trebao preduzeti određene radnje kada je stupio na dužnost početkom 2021. godine, i to na osnovu navoda iz medija, kao i donesenog mišljenja Ombudsmana. Sa iznijetim navodima i obrazloženjem direktora policije, poslanik Radunović se nije mogao saglasiti, jer je mišljenja da svaki organ ima svoj dio nadležnosti u određenom postupku, koji je dužan obaviti. U odnosu na disciplinsku odgovornost policijskih

službenika, istakao je da ona nije mogla zastarjeti, te da je kao rukovodilac policije bio dužan da sprovede odgovarajući postupak tim povodom, te da utvrdi činjenice u navedenom postupanju.

Zoran Brđanin, u svom komentaru je kratko kazao da ima ličnu i profesionalnu odgovornost, te da u svom radu postupa isključivo shodno zakonima, pravilima i procedurama koje su povjerene organu kojim rukovodi. Ponovio je da u predmetnom, ali i svakom drugom slučaju, svaki organ ima svoj dio nadležnosti. U odnosu na disciplinski postupak policijskih službenika, Brđanin je dodatno pojasnio da isti nije vođen, već da je otpočeta njegova procedura, i da je došlo do Etičkog odbora koji je donio odgovarajuće mišljenje ili odluku koja je ukazivala na to da nema daljeg osnova za vođenje ili mogućnosti za vođenje disciplinskog postupka. Kazao je da će Uprava policije ispuniti sve svoje obaveze u vezi sa ovim važnim slučajem, kao i postupiti u odnosu na eventualne zaključke koje ovaj Odbor donese s tim u vezi.

Poslanik Slaven Radunović je postupajućem tužiocu Nikoli Boričiću postavio pitanje zbog čega tužilaštvo kao organ nije reagovao u smislu podnošenja krivične prijave, već je on djelovao u lično ime, kao građanin.

Nikola Boričić, u odgovoru poslaniku Radunoviću je kazao, da je nakon toga što je on kazao da se mitropolit pusti, policija u okviru svojih ovlašćenja nastavila prikupljanje obavještenja, analizom, video zapisa i drugom materijalu, u vidu utvrđivanja prekršajne odgovornosti. Navodi, da se on saslušavao za prekršaj shodno članu 33 stav 1 tačka 6 Zakona o javnim okupljanjima i javnim priredbama na osnovu podnijetog zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, iz razloga jer nije prekinuto javno okupljanje na kojem je bilo prisutno više od 200 lica. Što je i bilo suprotno mjerama Ministarstva zdravlja o zabrani javnog okupljanja.

Gospodine Radunoviću, kazao je Boričić, policija je nakon mog zahtjeva da se pusti, saslušavala za prekršaj.

Zoran Brđanin, u komentaru na diskusiju tužioca Boričića, kazao je da u Mišljenju Ombudsmana ključna tačka 33, u kojoj se navodi da je Zaštitnik mišljenja, da je lišenje slobode podnosioca pritužbe u periodu od 13.52 sata do 17.10 sati nije bilo proporcionalno, neophodno i nužno čime mu i eksplicitno navode, a to je i više nego osnov sumnje, arbitražnim postupanjem službenika CB Podgorica, povrijeđeno pravo na slobodu, sigurnost ličnosti iz člana 29 Ustava Crne Gore, i člana 5 stav 1 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Brđanin je ponovio da je mišljenja da je, imajući u vidu navedenu preporuku, tužilaštvo trebalo da istupi i ispita dalje navode osnova sumnje, i usmjeri dalje istragu u smislu procesuiranja određene krivične odgovornosti, ili zatvaranja predmeta.

Poslanik Slaven Radunović, u svojoj diskusiji je ponovio da je potrebno da u ovom slučaju, svaki nadležni organ odradi svoj dio posla, kako bi se za sve strane obezbijedila pravda, i rasvijetlilo ko je kriv za tako nehumano i šikanozno postupanje prema visokom vjerskom velikodostojniku. Naveo je da je od velike važnosti da Odbor sa ove sjednice izađe sa određenim zaključcima, kako bi se doprinijelo da se navedeni slučaj do kraja ispita i rasvijetli.

Advokat Dragan Šoć, u pojašnjenju je kazao da je mišljenje Ombudsmana dato krajem oktobra, što je samo nekoliko dana prije upokojenja Mitropolita Amfilohija, i to u okolnostima kada oni kao punomoćnici nijesu imali njegovo ovlašćenje za pokretanjem radnje u smislu podnošenja krivične prijave. Ponovio je da je potrebno istražiti ko je na dan zadržavanja Mitropolita kršio zakon, te Mitropolita zadržao nakon izdavanja naloga od strane državnog tužioca o njegovom puštanju, a što se naknadno utvrdilo. Istakao je da tog dana, u prostorijama Uprave policije razvoj

dogadaja nije izgledao jasno i logično, te da bi on kao advokat postupio drugačije, da je znao za nalog tužioca u 13.52 h. Šoć je kritikovao praksu institucija i organa u Crnoj Gori, u smislu prebacivanja krivice sa jednog na drugi, dodajući da je on prvenstveno okrivio tužioca Boričića, smatrajući da je on odgovoran za neprimjereno zadržavanje mitropolita. Dalje je kazao da je, nakon takvog postupanja, obećao da će uraditi sve što je u njegovoj moći da se ispituju stvari do kraja, te dodao da se desilo da nije bilo pomena o prekršajnom postupku. Imajući u vidu kopiju zapisnika koju mu je na samoj sjednici, dao direktor Uprave policije, Šoć je istakao da je zapisnik isuviše kratak u odnosu na realno zadržavanje mitropolita tog dana. Nastavljajući diskusiju, kazao je da se na kraju ispostavilo da je u Izvještaju koji je poslat policiji rečeno da su podnijeli prekršajnu prijavu, dodajući da se u istom nigdje ne navodi da su oni u tom postupku vodili ispitivanja po osnovu prekršaja. U zapisniku se dalje navodi da su u policiji u toku sprovođenja mjera u roku od šest sati, postupili potpuno zakonito, dok u istom ne piše da je, nakon što je tužilac zatražio da se mitropolit pusti, a što smo danas na sjednici saznali, nastavljen da se vodi postupak po prekršajnoj prijavi i sl. U daljoj riječi, Šoć je kazao da se pokazalo da se desilo evidentno kršenje ljudskih prava, a da svjedočimo situaciji da nadležni organi to nijesu ispitali, kako bi se zadovoljila pravda. Po mišljenju advokata, svako ko je imao učešća u ovom slučaju, odnosno postupajući tužilac, zatim Tužilački savjet, kao i Uprava policije, nijesu pravovremeno pokazali spremnost da se ispituju sve okolnosti i na taj način doprinesu da se slučaj dovede do kraja, jer su se na izvjestan način, koromitovale naše institucije sa stanovišta poštovanja Ustava i zakona i dostojanstva svakoga čovjeka. Vraćajući se na dan kad se sve to dešavalo, Šoć je kazao da puno toga nije bilo jasno u toku samog ispitivanja. S tim u vezi, istakao je da je njemu kao punomoćniku rečeno da se vodi ispitivanje po nalogu tužioca, te da postoje dodatna pitanja, pa su policijski službenici slikali svaki odgovor mitropolita i isti slali preko SMS-a nekome, te da je sada ispalo da sve to nije bilo istina, i da su se stvari zapravo drugačije odvijale. Kazao je da je o sadržini prekršajne prijave i uopšte njenom podnošenju, saznao iz obavještenja koje je preko tužilaštva dobio od tadašnjeg načelnika Centra bezbjednosti Milovana Pavićevića, te da je sadržina toga poznata. U odnosu na postupanje tužioca Boričića, Šoć je kazao da on da je bio na njegovom mjestu, ne bi dozvolio da neko ne ispoštuje nalog koji je izdao policiji, odnosno da bi se zalagao da nadležni, ukoliko ne postupi po istom, snosi odgovarajuće posljedice. Na kraju, advokat Šoć je istakao da mu je jako bitno da se ispituju sve okolnosti, utvrdi odgovornost onih koji su postupali u konkretnom slučaju, kako bi se, kako je kazao, stalo na put siledžijstvu i vanpravnom ponašanju. S tim u vezi, dodao je da je bitno sagledati i političku konotaciju koju ovaj predmet zasigurno ima, imajući u vidu ambijent u kojem se desio.

Predsjedavajući Momo Koprivica, u svojoj riječi, zamolio je advokata Dragana Šoća da razjasni par iznijetih činjenica. Imajući u vidu da je Mitropolitu tog dana od strane policijskih službenika postavljeno devet pitanja, koja su u početku postavljena u kratkim vremenskim intervalima, a kasnije dužim, Koprivicu je interesovalo, da li je neko od tih devet pitanja Mitropolitu upućeno i nakon 13.52 sata.

Advokat Dragan Šoć, u odgovoru predsjedniku Odbora je kazao da su pitanja postavljena do kraja njihovog boravka tamo, te da su ista u početku bila intenzivna, jer je bilo očigledno da su bila pripremljena i naložena od strane tužioca, što predstavlja normalan dio svake procedure. Kada su odgovori sažeti, saslušanje je prekinuto, kako bi se isti prosljedili tužiocima na uvid, tako da je prekid trajao sat vremena, nakon čega je tužilac imao dodatna pitanja koja su predstavljala varijaciju na jednu te istu temu. Dalje je kazao da su sva pitanja, osim tri ili četiri, postavljena nakon 14 sati

pa sve do 17.10 sati, sa vremenskim razmacima na način da je jedno pitanje bilo postavljeno na jedan sat, i to uvijek sa obrazloženjem da su to pitanja tužioca. Advokat Šoć je dalje kazao da im je nakon skoro šest sati boravka u prostorijama Uprave policije, rečeno da je završeno sa ispitivanjem, te da su slobodni. Na kraju je kazao da je tačno vrijeme puštanja bilo 17.10 sati, ali da su sa svim protokolima toga dana, zadržani malo manje od šest sati, a što je i Ombudsman konstatovao u Mišljenju.

Predsjedavajući Koprivica, je postavio sljedeće pitanje advokatu Šoću, da li mu je i kada, policijski službenik rekao da je dobio nalog da se pusti Mitropolit?

Dragan Šoć, u odgovoru je kazao da mu je policijski službenik u 17.10 sati kazao da je završeno ispitivanje, što je za njega podrazumijevalo da je to nalog tužioca, imajući u vidu da ne može postojati drugi razlog. Dalje je kazao da bi on i punomoćnik Božo Milonjić, reagovali na drugačiji način kao advokati, da su znali da je tužilac mnogo ranije dao nalog za puštanje mitropolita. U drugom slučaju, morao bi da dođe službenik sa novim pisanim nalogom, po osnovu kojeg bi se Mitropolit dalje zadržao po tačno propisanom pravnom osnovu, što se, kazao je Šoć, nije dogodilo.

Predsjedavajući Koprivica je zamolio advokata Šoća da Odboru priloži zapisnik o prikupljanju obavještenja. Konstatovao je, da se u istom navodi da je prikupljanje obavještenja započeto u 12.05 sati, a završeno u 17.10 sati, dodajući da je kao takav zapisnik i potpisan. U daljem izlaganju, pitao je advokata Šoća da mu pojasni dio, kada je kazao da, kao punomoćnik Mitropolita, nije bilo pomena o prekršajnom postupku.

Dragan Šoć, u odgovoru je istakao da se svo ispitivanje Mitropolita vodilo u odnosu na krivično djelo za nepostupanje po zdravstvenim propisima za suzbijanje opasne zarazne bolesti, a što je tih dana bilo najčešće krivično djelo u Crnoj Gori, imajući u vidu da ga je počinilo više stotina hiljada ljudi, od kojih nijesu svi procesuirani. Međutim, dodao je Šoć, za ovo krivično djelo, procesuirano je još nekoliko vjerskih lica, sveštenika, među kojima i sam protojerej Mirčeta Šljivančanin. S tim u vezi, on i drugi punomoćnik Milonjić su vidjeli da je čitavo ispitivanje vođeno u tom pravcu, te nisu smatrali da se radi o nekom prekršajnom postupku, jer je prekršaj nešto što se procesuiralo na osnovu prekršajnog naloga, uz koji se prilaže dokaz, te onda prisustvo lica nije neophodno. Dakle, kazao je Šoć, prekršaj nije bio predmet ove istražne izviđajne radnje, već samo uzimanje iskaza u odnosu na optužbu iz jednog člana Krivičnog zakonika Crne Gore.

Predsjedavajući Koprivica je advokata Šoća zamolio da se u daljoj riječi osvrne i prokomentariše navod iz Mišljenja Ombudsmana u odnosu na četvrtu tačku, gdje se navodi da je „policija u okviru svojih ovlašćenja nastavila prikupljanje obavještenja analizom videozapisa i drugog materijala u cilju utvrđivanja prekršajne odgovornosti.“ S tim u vezi, postavio je pitanje da li je u prisustvu advokata, i samog Mitropolita Amfilohija vršena ova takozvana analiza video zapisa i drugog materijala, te da li je to možda bio razlog za tolikim zadržavanjem.

Dragan Šoć je tim povodom kazao da je citirana rečenica koncipirana na način da se ne može osporiti, ali da u njihovom prisustvu to apsolutno nije rađeno. Dodao je da su policijski službenici to možda i činili, ali ne u vrijeme kada su oni boravili u Centru bezbjednosti Uprave policije.

Predsjedavajući je u daljoj diskusiji, advokatu Šoću postavio pitanje da li postoji zapisnik Centra bezbjednosti Podgorica o prikupljanju obavještenja od Mitropolita Amfilohija 22.juna 2020. godine, u cilju utvrđivanja prekršajne odgovornosti.

Dragan Šoć u odgovoru na pitanje predsjedavajućeg, kazao je da kad se pročita zapisnik, vidi se da od utvrđivanja prekršajne odgovornosti, nije bilo govora, jer prilikom ispitivanja, obavezno se navede radnja koja se izvodi. U predmetnom ispitivanju, samo su se postavljala pitanja i davali odgovori i video zapisa, uz dodatna pitanja nije bilo. Dalje je ponovio da ne zna da li je policija naknadno vršila određene radnje vezano za taj element, dodajući da to nije rađeno u njihovom prisustvu, u prostorijama Centra bezbjednosti. Advokat je iznio i svoj sud u vezi sa navodom iz zaključka Ombudsmana, da je isti vjerovatno usmjeren ka tome da se ta tri „sporna“ sata i nešto preko popuni, na način da se pri tome ne izazove reakcija tužilaštva, a i da pritom sebe aboliraju od cinjenice da su zloupotrijebili svoja ovlaštenja. Intencija je vjerovatno bila da se kreira scenario da je tužilac ispitivao do 14 sati, a da je policija nastavila ispitivati mitropolita u odnosu na prekršajni element događaja.

Zoran Brđanin, kratko reagujući na prethodne diskusije, naglasio je, da se radilo o prekršajnom postupku, bio bi kao prilog zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i prijava za prekršaj koja njemu prethodi, ali u zapisniku toga nema, bio bi dokaz da imate službenu zabilješku policije puta tri, prijavu javnog okupljanja. To bi bio prilog prijave za prekršaj i na osnovu iste se podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka gdje imate pismenu prijavu, službenu zabilješku policije puta tri, i prijavu javnog okupljanja. To je odgovor na vaše pitanje, mislim da je prilično jasan.

Predsjedavajući Momo Koprivica, kazao je da je prethodna diskusija direktora policije od velikog značaja kada je u pitanju postupanje organa vlasti u ovom slučaju, u kojem je došlo do povrede ljudskih i ustavnih prava Mitropolita crnogorsko-primorskog kao građanina Crne Gore. Tim povodom, zamolio je Brđanina da u mjeri mogućeg, a u odnosu na navedeni slučaj, dostavi sva raspoloživa dokumenta kojima raspolaže organ kojim rukovodi, kako bi se ista kopirala i priložila članovima Odbora. Direktor Uprave policije Zoran Brđanin je odgovorio da će kompletne spise sa kojima raspolaže Centar bezbjednosti Podgorica, a koji su vezani za predmet kontrolnog saslušanja, biti dostavljeni u kopijama.

Advokat Dragan Šoć, u svojoj riječi, kazao je da, imajući u vidu činjenice koje su nesporne, te zaključak koji je izveo Ombudsman o kvalifikaciji tih tri sata i nešto, onda nema nikakve dileme da je morao biti pokrenut krivični postupak, protiv nekoga u samoj policiji. S tim u vezi, naveo je da se radilo o dva konkretna lica i N.N. lica kao nalogodavca, a u cilju utvrđivanja zašto je počinjeno to krivično djelo. Međutim, kazao je Šoć, to nije urađeno, dodajući da je po njegovom mišljenju odgovornost tužilaštva, kao institucije, nesumnjiva.

Nerma Dobardžić, zamjenica Ombudsmana, nadovezujući se na izlaganje Šoća, u dijelu ispitnog postupka koji je vođen pred Zaštitnikom, a u odnosu na interpretaciju izjašnjenja Uprave policije da je ona u okviru svojih ovlaštenja nastavila prikupljanje obavještenja analizom video-zapisa i drugog materijala, a u cilju utvrđivanja prekršajne odgovornosti, kazala je da je autentično prenijet iz zapisnika koji je sačinila Uprava policije, a koji je, naravno, i Ombudsman imao u spisima predmeta navedenog slučaja.

Nikola Boričić, u komentaru na ranije izlaganje Dragana Šoća, u dijelu postupanja njega kao postupajućeg tužioca, kazao je da je on jednako zakonito i profesionalno radio, kako ranije tako i sada, te da je i u konkretnom slučaju postupio na taj način, i dao nalog da se Mitropolit Amfilohije pusti, odmah po završetku ispitivanja u 13.52 sata. Dodao je da nije mogao naknadno poći u Centar bezbjednosti i provjeriti da li je nalog ispoštovan, ali da je odmah sutra, kada je čuo uvrede koje je

na njegov račun iznio advokat Šoć, reagovao. Naveo je da nije znao šta se tačno dešavalo na saslušanju u prostorijama Uprave policije nakon 13.52 sati, te da li se radilo o prekršaju ili ne. Tužioca Boričića je interesovalo zašto advokat Šoć nije preduzeo neku konkretnu radnju u odnosu na postupajuće policijske službenike, od trenutka kad je dobio Mišljenje Ombudsmana, u kojem se navodi da je došlo do povrede ljudskih prava mitropolita Amfilohija.

Predsjedavajući Koprivica, zamolio je tužioca Boričića da priloži Odboru kopiju odgovora tadašnjeg načelnika Centra bezbjednosti Milovana Pavićevića, u kojem jasno i precizno piše da je „nakon završenih mjera i radnji u dijelu utvrđivanja krivične odgovornosti, o istom obaviješten državni tužilac Boričić u 13.52 sata, a koji se izjasnio da se, što se tiče Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, lice može pustiti na slobodu.“ Navedeni dokument je jako relevantan, jer se iz istog, zajedno sa ostalim utvrđenim činjenicama, dolazi do zaključka da je policija zapravo tri i po sata vršila zloupotrebu ovlašćenja i dovela do grubog gaženja ustavnih i ljudskih prava Mitropolita crnogorsko-primorskog tako što ga je izložila ponižavajućem postupanju. Predsjednik Odbora je kazao da pored tog važnog dokumenta, postoji zapisnik koji je sačinila Uprava policije, a u kojem se navodi da je prikupljanje obavještenja u cilju utvrđivanja krivične odgovornosti završeno u 17.10 sati. Zaključio je, da različiti navodi o jako važnom toku događaja, mnogo govore o prirodi ovog slučaja, te da se to ne smije zanemariti.

Advokat Dragan Šoć je istakao da je riječ o postupanju institucija i da advokati ne bi trebali da rade posao tužilaštva, s obzirom na činjenicu da je Ombudsman, 23. oktobra 2021. godine, dostavio Mišljenje svim relevantnim institucijama, konkretno Upravi policije i tužilaštvu, u kojem izvodi jasan zaključak o okolnostima ovog slučaja. U vezi sa tim, dodao je da se u izviđajnom postupku utvrđuju sve činjenice u cilju utvrđivanja krivične odgovornosti. Takođe je naveo da je, kao punomoćnik pokojnog Mitropolita, najoštrije reagovao prema postupajućem tužiocu, iako nije znao o kome je riječ, smatrajući da nije bilo ničeg uvredljivog, već samo oštrih kvalifikacija. Pored toga, advokat Šoć je naglasio da je ispitivan vjerski vjerodostojnik i da je postupajući tužilac trebao da provjeri da li je njegov nalog ispoštovan od strane policijskog službenika.

Postupajući tužilac Nikola Boričić je naveo da funkciju tužioca obavlja preko sedam godina i da je uvijek postupao na takav način i da se sada prvi put desilo da se ne ispoštuje nalog da se pusti na slobodu lice od kojeg se prikupljaju obavještenja u cilju utvrđivanja krivične odgovornosti. Takođe je ponovio pitanje zbog čega je prijavljen Tužilačkom savjetu i Ombudsmanu kad je već reagovao povodom ovog slučaja, što niko nije demantovao.

Poslanik Jovan Vučurović, učestvujući u raspravi, naglasio je da smatra fascinantnim da nije ispoštovana odluka tužioca od strane Policije posebno imajući u vidu status Mitropolita Amfilohija te da je njegovo hapšenje i šikaniranje klasična politička odluka. Tim povodom, dodao je da su u tadašnjem vrhu hijerarhije vlasti bili: načelnik Centra bezbjednosti Milovan Pavićević, direktor Uprave policije Veselin Veljović, a iznad Veselina Veljovića, predsjednik države, Milo Đukanović. Imajući u vidu navedeno, poslanik Vučurović je izrazio nadu da će novi direktor Uprave policije Brđanin imati dovoljno materijala da pokrene inicijativu i da se otkrije gdje su i da li su još uvijek u službi Policije Milovan Pavićević i Pavle Milutinović, kao i još neki službenici koji su bili prije 30. avgusta. Pored toga, postavio je pitanje u vezi Etičkog odbora i ko je na čelu istog, s obzirom na činjenicu da nije utvrđena disciplinska odgovornost. Na kraju je zatražio pojašnjenje da li su službenici Policije, nakon izdavanja naloga tužioca, i dalje postavljali pitanja mitropolitu i govorili kako su to pitanja Tužilaštva.

Advokat Dragan Šoć je kratko potvrdio da su, i nakon dva sata, službenici Policije i dalje postavljali pitanja i govorili da su to pitanja tužioca.

Direktor Uprave policije Zoran Brđanin je, cijeneći novonastale okolnosti ovog slučaja, naveo da očekuje da Tužilaštvo izda nalog o prikupljanju obavještenja u odnosu na policijske službenike koji su sprovodili ovu radnju o čemu će, u daljem postupku, upoznati tužioca koji će potom kvalifikovati to postupanje. Ukoliko, ipak, Tužilaštvo to ne uradi onda će Uprava policije djelovati koristeći svoja procesna ovlašćenja. Tim povodom, istakao je da su na ovoj sjednici, koja je bila javna, iznesene nove činjenice, tj. doneseni određeni zaključci na osnovu činjenica koje međusobno nisu bile dovedene u vezu, a sada kada se dovedu u vezu ukazuju na određeni osnov sumnje, što je dovoljan i nužan elemenat za postupanje Tužilaštva. U svakom slučaju, naveo je Brđanin, doći će se do imena i utvrditi odgovornost na osnovu datih objašnjenja i slučaj će biti zaokružen.

Državni tužilac Boričić, kao postupajući tužilac u ovom slučaju, istakao je da će obavijestiti rukovodioca o istom kako bi se formirao predmet, s obzirom da lično ne bi mogao da postupa. S druge strane, apelovao je na Policiju da, ukoliko se izjasni da je riječ o prekršaju, onda nema odgovornosti.

Zoran Brđanin je, u odnosu na predmetni slučaj, saopštio da izjašnjenje Policije ne može biti prekršaj, prije svega, iz razloga što to ne korespondira sa činjenicama i okolnostima koje su sada utvrđene. U vezi sa tim, dodao je da trenutno posjeduje zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka u kojem, kao prilog, ne postoji nikakav zapisnik ili druga vrsta izjave uzete od Mitropolita.

Predsjedavajući Momo Koprivica, se obratio molbom direktoru Uprave policije za dostavljanjem cjelokupne dokumentacije. Takođe je naveo da će nakon završenog saslušanja biti pripremljen i detaljan zapisnik, kao pravno relevantan dokument, kojim se zaokružuje forma javne isprave. Pored toga, informisao je prisutne da je od strane vršiteljke dužnosti vrhovne državne tužiteljke dobio obavještenje da je službeno odsutna, te da iz tog razloga nije mogla prisustvovati današnjoj sjednici. Prikupljanje tih informacija biće naknadno realizovano kako bi se cjelokupan proces zaokružio.

Poslanik Jovan Jole Vučurović, u kratkom komentaru, izrazio je nadu da će ovaj slučaj dobiti svoj epilog, s obzirom da duži niz godina mnogi drugi nisu, i da je ovdje upravo riječ o pravdi, a pravde bez prava nema. Samim tim, da bi se do iste došlo, poslanik Vučurović smatra neophodnim da se navedena postupanja procesuiraju. Takođe je ukazao da ovaj slučaj predstavlja najeklatantniji primjer kako Policija, i još neki organi, postupaju kada politika njima rukovodi.

Poslanik Predrag Bulatović, u svom obraćanju istakao je, da je riječ o jednoj od najvažnijih sjednica koja je organizovana u Parlamentu od 30. avgusta 2020. godine do danas, imajući u vidu kontekst samog slučaja. U tom dijelu, smatra potrebnim da se obavi razgovor i sa v.d. Vrhovnog državnog tužioca, kako bi se nakon ispitivanja određenih lica, otkrilo zbog čega je sve navedeno organizovano. Poslanik Bulatović je, u odnosu na samu pozadinu ovog slučaja, o čemu je govorio i protojerej Mirčeta Šljivančanin, naglasio da je, tadašnjim usvajanjem Zakona o slobodi vjeroispovijesti izvršen pokušaj opstruisanja jedne vjerske zajednice, što je rezultiralo organizovanjem litija i neosnovanim hapšenjem svih članova poslaničkog kluba Demokratskog fronta, upotrebom svih poluga moći od strane tadašnje vlasti, počevši od Uprave policije, zatim Tužilaštva, na čelu sa Glavnim specijalnim tužiocem i drugim strukturama. Sve navedeno, smatra poslanik Bulatović, ukazuje da neko koči promjene odnosno odgovornost i to ne samo političku

već i krivično - pravnu i svaku drugu vrstu odgovornosti za počinjena zlodjela. Pored toga, istakao je da je značaj ovog saslušanja, i u tome što je evidentno da nije došlo do „demontaže“ takvog sistema u Policiji, gdje i dalje postoje zastarjeli disciplinski postupci, gdje nije zaživjela provjera imovine shodno Zakonu o unutrašnjim poslovima i dr. Tim povodom, dodao je da u vrhu Policije treba da rade profesionalci, bez obzira na promjenu vlasti, što se ovdje očigledno ne radi. Takođe je ukazao da će se navedeni slučaj riješiti, uvažavajući sve činjenice koje su se čule na ovoj sjednici, navodeći da zataškavanjem sličnih pojava Crna Gora ne može ići naprijed.

U daljem izlaganju, poslanik Bulatović dao je osvrt i na aktuelnu političku situaciju, koju smatra veoma ozbiljnom, navodeći da na političkom nivou postoji javno neovlašćeno lobiranje određenih ambasada u Crnoj Gori, preko izvjestioca Evropskog parlamenta za Crnu Goru Tonina Picule. S obzirom da poslanik Bulatović nije postavljao dodatna pitanja pozvanim licima u vezi teme saslušanja, ukazao je da ovaj Odbor nema namjeru da se miješa u poslove tužioca ili bilo kog drugog organa, već je krajnji cilj da se određene stvari razjasne, kako poslanicima tako i ukupnoj javnosti. Stoga je apelovao na direktora Uprave policije da iskoristi svoj uticaj kako se ne bi stekla pogrešna slika oko ovog slučaja. Zaključujući izlaganje, dodao je da Odbor, sa ove sjednice, može djelovati na način da predloži svoje ocjene i stavove povodom konkretnog slučaja, odnosno da uputi preporuke, kao i da se osvrne na opšti društveni ambijent.

Zoran Brđanin, direktor Uprave policije, komentarišući izlaganje poslanika Bulatovića, konstatovao je, da je Policija organ koji funkcioniše određenom dinamikom, i da je za svaki proces neophodno da se preduzme u odgovarajuće vrijeme i na odgovarajući način, jer u suprotnom neće biti postignut efekat i cilj. U vezi sa tim, shvata da dinamika određenih procesa, pogotovo sa političkog kao i sa aspekta značajnog dijela javnosti, nije zadovoljavajuća. Takođe je dodao da u Policiji postoje časni i profesionalni ljudi, kao i oni koji nijesu takvi, što je opšta društvena pojava koja je opterećujuća. Navedeno je posebno važno iz razloga što će u narednom periodu mnoge stvari izlaziti na površinu i mnoge kolege će se naći u poziciji da odgovaraju za određene stvari. Polazeći od prezumcije nevinosti, a vezano za sva dešavanja prilikom političke borbe o kojoj je govorio poslanik Bulatović, Brđanin je izrazio razumijevanje za tu vrstu nezadovoljstva, apelujući pritom da se kritika ne generiše na instituciju kao cjelinu, jer se na taj način stvara dodatni negativni ambijent i pritisak. Imajući u vidu da rade u specifičnom ambijentu, Zoran Brđanin je istakao da se unutar Policije trude da razviju svijest o nepostojanju podjela, odnosno da pripadnici Policije na jednak način postupaju prema svima, što je dugotrajan proces. Takođe je naglasio da Policija na čijem je čelu sada, u mjeri mogućeg, neće biti zloupotrebljena u političkom ili bilo kakvom drugom kontekstu. U vezi sa tim, dodao je da će svako neprimjereno postupanje, prije ili kasnije, dobiti svoj epilog, uz ocjenu da je pravda spora ali dostižna. Imajući u vidu specifičnost društvenog konteksta u kojem Policija funkcioniše, Brđanin je naveo da su i sami suočeni sa izazovima koje donosi promjena vlasti, posebno kada je riječ o rukovodećim pozicijama i percepciji od strane određenih političkih struktura. Takođe je naveo da se to odnosi i na javna okupljanja, gdje Policija ne postupa represivno, odnosno ne zabranjuje ih, bilo da su prijavljena ili ne, osim ako nastupi eskalacija nasilja. Shodno tome, mišljenja je da je ova sjednica posebno značajna, ne samo zbog predmetnog slučaja, već i zbog toga što su otvorena i druga pitanja koja su aktuelna i za drugu stranu.

Što se tiče određenih ambasada koje je poslanik Bulatović pomenuo, Zoran Brđanin je naveo da se one sigurno neće miješati u ovaj slučaj, a ukoliko bi se to desilo bilo bi isključivo u cilju utvrđivanja istine. Kada je riječ o djelovanju diplomatsko-stranih predstavnika u Crnoj Gori,

a u kontekstu aktuelnih političkih dešavanja, dao je lično viđenje da oni, ne izlazeći iz svojih okvira diplomatskih normi, pokušavaju konstruktivno da djeluju kako bi određene procese pospješili i stvorili ambijent da se određena krupna politička pitanja riješe.

Predsjedavajući Momo Koprivica podsjetio je na Zaključke sa 24. sjednice ovog Odbora, kojima je definisano da će se, između ostalog Odbor pozabaviti i ovim slučajem, u vezi kojeg postoji i interesovanje javnosti, a koji se svodi na povredu ljudskih prava, što je utvrdila i institucija Ombudsmana. Tim povodom, naglasio je da ni u momentu kada je predložio taj dnevni red a ni sada kada je zaazano kontrolno saslušanje nije doživio bilo kakav pritisak niti uplitanje bilo kojeg stranog diplomatskog predstavništva niti bilo kog drugog institucionalnog činioca. Pored toga, poslanik Koprivica smatra da je u pitanju jedna ozbiljna povreda ljudskih prava, i ukoliko se dođe do istine i odgovornosti na institucionalan način i uz poštovanje važećih propisa, postojaće i afirmativan odnos od strane svih relevantnih činilaca.

Poslanik Dragan Ivanović, kao zamjena za članicu Odbora, poslanicu Milosavu Paunović, istakao je da je ova rasprava na Odboru, pokazala da će se doći do prave istine u ovom slučaju. U tom smislu, saglasio se sa direktorom Uprave policije Brđaninom da se ispita odgovornost pomenutih lica i utvrdi zbog čega su se tako ponašali policijski službenici, od trenutka kada su dobili naredbu od tužioca da završe ispitivanje. Poslanika Ivanovića je dalje interesovalo na koji način se ponašaju neposredne starješine u Centru bezbjednosti Podgorica, imajući u vidu činjenicu da se mitropolit nalazio u njihovim prostorijama i da ga je neko držao šest sati. Takođe se saglasio sa Zoranom Brđaninom da je sada na tužilaštvu da pokrene postupak i da traži od Policije sve što je neophodno kako bi se sve do kraja detaljno ispitalo. U vezi sa tim, mišljenja je da se ide ka pravom putu, što je ovaj Odbor i pokazao.

Predsjedavajući Momo Koprivica saglasio se da, kao predstavnici ozbiljne institucije, ne bi smjeli dozvoliti da vrijeme učini svoje i dovede do relativizacije odgovornosti i da se zahvaljujući protoku vremena ne sazna puna istina o tome kako su postupali organi vlasti. U nastavku rasprave, postavio je pitanje svešteniku Mitropolije crnogorsko -primorske, Mirčeti Šljivančaninu da malo šire obrazloži sami kontekst ovog slučaja, konkretno zbog čega i na koji način se desilo ponižavajuće postupanje i povreda ljudskih prava, imajući u vidu činjenicu da je i Crkva, pored političara, proživjela progon. Tim povodom, želio je da protojerej Šljivančanin stavi naglasak na stradanje pravoslavne Crkve kroz istoriju, posebno u toku i nakon drugog svjetskog rata, podsjetivši na ubijena sveštena lica, kao i na, kako je rekao montirani pravni proces protiv Mitropolita crnogorsko – primorskog Arsenija Bradvarevića i četiri sveštenika. Poslanik Koprivica je, takođe, želio dodatno obrazloženje o okolnostima ovog slučaja, naročito u kontekstu doživljaja unutar Mitropolije crnogorsko - primorske, i na koji način je dugotrajno zadržavanje mitropolita uticalo na vjernike uopšte, a posebno tog dana.

Protojerej Mirčeta Šljivančanin je u kontekstu progona i stradanja pravoslavne Crkve u Crnoj Gori dodao i činjenicu da je ova godina, godina posebnog sjećanja na rušenje Njegoševe zavjetne crkve, kapele na Lovćenu, koja se može shvatiti u kontekstu progona i stradanja crkve od drugog svjetskog rata do danas. Shodno tome, naveo je da se može zaključiti da taj progon nije ni prestajao, već da je imao različite oblike i intenzitet i da su se uvijek mogli naći neki slučajevi gdje se to moglo pokazati. Kada je u pitanju konkretan slučaj o kojem se raspravlja, istakao je da je svakako imao najviše odjeka kod vjernika, s obzirom na ugled i poštovanje Mitropolita, i da je njegovo višesatno zadržavanje u Centru bezbjednosti sigurno izazvalo veliku uznemirenost vjernog

naroda i jednu mogućnost da to pređe u neki sukob ili eskalaciju sukoba. Međutim, zahvaljujući autoritetu i ličnosti Mitropolita, do toga nije došlo, kao i mnogo puta prije toga. Ono što je sigurno, istakao je protojerej Šljivančanin, da su vjernici bili povrijeđeni i na neki način se zajednički osjećali poniženim kada je onaj koji stoji na čelu vjerske zajednice doveden u takvu poziciju.

Pored toga, protojerej Mirčeta Šljivančanin dao je osvrt i na kontekst kako se Mitropolit osjećao u tom trenutku. U vezi sa tim, naveo je da je čovjek koji je cijeli svoj život posvetio Crnoj Gori, narodu u Crnoj Gori i žrtvovao se za dobro naroda, za dobro Crne Gore, došao u situaciju da bude zadržan u Centru bezbjednosti toliko dugo. Navedeno je sigurno izazvalo bol u njegovoj duši i želju da se sve to promijeni, kako Crna Gora nikada više ne bi došla u takvu situaciju da ljudi njegovog ranga budu tretirani na taj način, uopšte niti i jedan čovjek koji nije napravio prestup, koji nije u zoni krivične odgovornosti i koji nije prekršio zakon. Iako je sve završeno dobro, istakao je Šljivančanin, takve povrede prava i povrede zakona, se ne mogu zaboraviti da ne bi postale pravilo i da se ne bi ponavljale.

Predsjednik Odbora Momo Koprivica je konstatovao da je Mitropolit dobrovoljno pošao u Centar bezbjednosti i da se nije opirao bilo kakvom lišavanju slobode niti je izbjegavao da da izjavu, što je želio da potvrdi i advokat Dragan Šoć, kao njegov punomoćnik. Takođe je postavio pitanje da li je, kao advokat, dobio odluku Tužilačkog savjeta po podnesenoj pritužbi.

Advokat Dragan Šoć, u svom odgovoru naveo je, da se mitropolit u dva predmeta, svaki put odazvao pozivu nadležnog organa, u konkretnom slučaju Uprave policije, i u vrijeme koje je bilo određeno pojavio se potpuno dobrovoljno, bez ikakve prinude, što je evidentirano i u zapisniku sa saslušanja. U vezi sa tim, ni na koji način nije pokazao niti otpor, niti nepoštovanje državnih institucija koje su djelovale protiv njega u konkretna dva slučaja. Kada je riječ o podnesenoj pritužbi Tužilačkom savjetu naveo je da, kao podnosilac iste nije dobio odluku Tužilačkog savjeta već je o njoj saznao preko Izvještaja Ombudsmana, koji navodi činjenicu da je Tužilački savjet ocijenio da u postupanju tužioca nije bilo ništa sporno. Tim povodom, dodao je da je sa advokatom Milonjićem, kao ravnopravnim punomoćnikom, tražio izjašnjenje Tužilaštva vezano za dvije činjenice, jedna se odnosila na postupanje Policije, a druga na postupanje nadležnog tužioca. Advokat Šoć je ponovio da odluku TS nije dobio, već samo obavještenje od strane zamjenika rukovodioca državnog tužioca Miroslava Turkovića.

Predsjedavajući Momo Koprivica postavio je pitanje direktoru Uprave policije da li može dati informaciju koji policijski službenici su učestvovali u prikupljanju obavještenja tog dana, imajući u vidu da su se pominjala dva imena.

Zoran Brđanin, odgovarajući na postavljeno pitanje, naveo je da se imena nalaze u dokumentima i u zapisniku o prikupljanju obavještenja o građanima, i samim tim nisu tajna. Međutim, uzdržao bi se od pominjanja istih upravo iz razloga mogućih konotacija od strane javnosti i dovođenja u kontekst tih ljudi koji, sada konkretno, nemaju nikakav status u procesnom smislu. Na taj način, istakao je Brđanin, želio bi da preduprijedi pominjanje imena sve dok to, u nekom trenutku, ne bude pravno relevantno.

Predsjedavajući Koprivica postavio je dodatna pitanja advokatu Šoću, da li je mitropolitu Amfilohiju postavljao pitanja isključivo jedan policijski službenik, i da li je tog dana, tokom dolaska sa mitropolitom, bio u kontaktu sa policijskim službenicima u Centru bezbjednosti.

Odgovarajući na postavljena pitanja, **advokat Dragan Šoć** je naveo da je samo službenik koji je potpisan u zapisniku postavljao pitanja i vodio postupak, dok je drugi službenik bio prisutan

i učestvovao u neformalnoj konverzaciji. Dakle, drugi službenik nije postavljao pitanja niti učestvovao u vršenju službene radnje već je bio u svojstvu svjedoka. Shodno tome, u kancelariji je bilo prisutno ukupno pet lica: dva policijska službenika; punomoćnici: kolega Milonjić i on lično; kao i Mitropolit Amfilohije. U odnosu na komunikaciju sa policijskim službenicima tokom dolaska, advokat Šoć je odgovorio da nije imao ličnu niti službenu komunikaciju sa bilo kim niti je poznao bilo koga, te da je sa advokatom Milonjićem isključivo prisustvovao u službenom svojstvu.

Predsjedavajući Momo Koprivica, u nastavku rasprave, postavio je pitanja direktoru Uprave policije Brđaninu u odnosu na pomenuto mišljenje Etičkog odbora i da li raspolaže istim, te da li ga može dati na raspolaganje članovima Odbora. Takođe je postavio pitanje da li su policijski službenici, u vremenu kada je vladala izražena pandemija korona virusa, bili svjesni da dugotrajno zadržavanje čovjeka, koji je bio u 82. godini života, pojačava određene rizike i sa zdravstvenog aspekta. Pored toga, Koprivica je od Zorana Brđanina zatražio odgovor na pitanje da li je, tokom obavljanja ove funkcije, postojao još neki primjer pritužbe na policijske službenike da nijesu postupili po nalogu državnog tužioca i pustili lice od kojeg se prikupljaju obavještenja, a sve to u kontekstu odnosa između Policije i državnog tužilaštva.

U odgovoru na postavljena pitanja, **Zoran Brđanin** je naveo da trenutno nije u posjedu mišljenja Etičkog odbora i da nije ostvario uvid u isti već da je informaciju koju je prenio dobio na osnovu usmenog informisanja i pripreme za ovu sjednicu. Tim povodom, istakao je da će u okviru dokumentacije koja će biti dostavljena Odboru i ovaj dokument svakako pribaviti. Kada je u pitanju postupanje policijskih službenika prilikom obavljanja svojih poslova i zadataka, direktor Brđanin je naglasio da svoja ovlašćenja moraju sprovođiti zakonito, u okviru profesionalnih standarda, struke i poštovanja ljudskih prava i konvencija, a posebno da imaju u vidu i kontekst nečijeg zdravstvenog stanja. Takođe je dodao da bi policijski službenici, u svom postupanju, trebali da vode računa i o društvenom ambijentu kako ne bi došlo do usložnjavanja bezbjedonosnih prilika. Povodom pitanja vezanog za pritužbe na rad službenika Policije, Brđanin je naveo da, od kada je na čelu ove institucije, takvih slučajeva nije bilo, s obzirom da bi Tužilaštvo ukazalo na iste ili bi unutar institucije bili upoznati. U tom dijelu, saglasio se sa tužiocem Boričićem da nije za očekivati da se iste podnose upravo iz razloga što se pretpostavlja da policijski službenik, u vršenju svojih poslova i dužnosti, mora postupati po zakonu i u skladu sa zakonitim nalogima državnog tužioca. To znači da se, onog trenutka kada je završeno prikupljanje obavještenja u odnosu na okolnosti zbog kojih je postojala sumnja da je izvršeno određeno krivično djelo, i kada tužilac da nalog, lice odmah pušta na slobodu. Tim povodom, istakao je bitnim, da građanina, onog trenutka kada dođe u CB i da izjavu, a ukoliko ne postoji neki drugi osnov, Policija ne smije da zadrži ni jednog jedinog sekunda.

Kada je u pitanju odnos između Policije i Tužilaštva, Zoran Brđanin je naglasio da je ovaj državni organ jedan od rijetkih u svijetu koji čeka da dobije nalog tužioca da podnese krivičnu prijavu, čime se Tužilaštvo dodatno uvažava. Takođe je naveo da su dužni da postupaju po nalogima tužilaca kroz sprovođenje određenih radnji, i da ukoliko imaju sumnje na tom nivou, mogu samoinicijativno da je podnesu. Tim povodom, mišljenja je da je odnos između Policije i Tužilaštva generalno dobar i da saradnja uvijek može biti bolja. Samim tim, smatra da ovaj slučaj ne smije oslikavati odnos Policije i Tužilaštva jer predstavlja izuzetak, i bez sumnje nije pravilo po kojem Policija postupa. Imajući u vidu navedeno, Brđanin je zaključio da postoji međusobna institucionalna saradnja i da ista funkcioniše u okvirima zakona. Takođe je dodao da postoje i

slučajevi kada se mišljenja Policije i tužilaca razlikuju, ali da su, imajući u vidu položaj Tužilaštva, dužni da postupaju po nalogu tužioca, ukoliko ne postoje elementi bića krivičnog djela, a ukoliko postoje, onda su dužni da to prijave neposredno višem tužiocu.

Predsjedavajući Momo Koprivica prešao je na postavljanje pitanja postupajućem državnom tužiocu Nikoli Boričiću, tražeći odgovor da li posjeduje informaciju o odluci Tužilačkog savjeta po pritužbi u ovom konkretnom slučaju. Takođe se osvrnuo i na saopštenje sa internet stranice državnog tužilaštva povodom ovog predmeta, koje je lično dao postupajući tužilac, i u svom reagovanju uputio na Policiju. Tim povodom, postavio je pitanje zbog čega je samoinicijativno reagovao, a ne Državno tužilaštvo kao institucija, i da li je u ovom predmetu trpio određene pritiske.

Državni tužilac Nikola Boričić, u svom odgovoru kazao je, da je dobio navedenu odluku, i da je ista odbačena. Kada je riječ o reagovanju Tužilaštva kao institucije povodom ovog slučaja, ponovio je da je dan nakon što se isti desio o svemu upoznao tadašnjeg zamjenika rukovodioca, Miroslava Turkovića. Tim povodom, naveo je da mu je traženo da iz saopštenja ukloni rečenicu: „Adresa za sva ostala pitanja oko zadržavanja nakon tog perioda je Uprava policije CB Podgorica“. Takođe je istakao da dosadašnja praksa nije bila takva i da je 2021. godine, kada je bio zamjenik rukovodioca, državno tužilaštvo stalo u zaštitu i reagovalo saopštenjem nakon svakog napada na tužioca. Što se tiče pomenutih pritisaka, istakao je da spadaju u lični doživljaj, dodajući da je tadašnji državni tužilac Vrhovnog državnog tužilaštva Dražen Burić došao kod njega i tražio da piju piće u jednom kafiću rano ujutru. Prilikom tog razgovora, rekao mu je da „ne talasa“ u smislu da mu to ne bi bilo pametno. Međutim, i tada, kao i danas, odluke je donosio samostalno, i u tom smislu je i reagovao, a pritisak nije doživio.

Predsjedavajući Momo Koprivica je, shodno navedenoj izjavi tužioca Boričića, zatražio dodatno obrazloženje vezano za dio oko reagovanja tužioca i sugerisanja od strane zamjenika rukovodioca Osnovnog državnog tužilaštva Turkovića da se iz saopštenja ukloni rečenica u kojoj se pominje Uprava policije. Takođe je želio pojašnjenje u odnosu na poziv i sugestiju državnog tužioca u Vrhovnom državnom tužilaštvu, Dražena Burića, da ne talasa u vezi ovog slučaja. Predsjedavajući je na kraju postavio pitanje tužiocu Boričiću, da li je tadašnji Vrhovni državni tužilac Ivica Stanković propratio ovaj slučaj, tj. da li je bio informisan o istom, kao čelnik državno tužilačke organizacije.

Nikola Boričić je pojasnio da je navedeno saopštenje poslao portparolu tužilaštva da ga objavi na internet stranici, nakon čega je dobio obavještenje da je zamjenik rukovodioca ODT rekao da se to objavi kao lično saopštenje i da se posljednja rečenica, koja je ključna, ukloni. Takođe je ponovio da se tužilac mora zaštititi, ukoliko se utvrdi da radi kako treba, a ne da se pusti da se sam bori kako bi se utvrdila istina. To je posebno važno zbog činjenice da je zamjenik rukovodioca bio obaviješten kada je dao nalog da se mitropolit pusti u 13 sati i 52 minuta, na dan kada se taj događaj dešavao. Vezano za susret sa tužiocem Burićem i njegovu sugestiju povodom ovog slučaja, Boričić je istakao da je suština da tužilaštvo, zakonski, ima pravo da zadrži nekog građanina šest sati, a sugestija je išla u pravcu da lično preuzme odgovornost, sa čime nije bio saglasan. Što se tiče informisanja tadašnjeg VDT-a o ovom predmetu, naveo je da nije bilo u pitanju hapšenje već lišenje slobode, što je utvrdio i Ombudsman, i prema tome potpada pod ove norme. Takođe je naveo da ga je lično obavijestio da će da objavi reagovanje, čemu se on nije protivio.

U nastavku sjednice, **predsjednik Odbora Koprivica**, postavio je pitanja i zamolio za dodatna objašnjenja određenih činjenica od strane predstavnika institucije Ombudsmana. Konkretno ga je zanimala tačka 21 iz Mišljenja u kojoj se, između ostalog, kaže da se Uprava policije, odnosno Centar bezbjednosti, nije izjasnila o razlozima zadržavanja podnosioca pritužbe nakon 13 sati i 52 minuta, zbog čega se problematizovalo pitanje cilja i svrhe istog. Tim povodom, postavio je pitanje da li im je dostavljen bilo kakav dokument ili informacija o prikupljanju obavještenja u cilju utvrđivanja prekršajne odgovornosti.

Nerma Dobardžić, zamjenica Ombudsmana, u svom odgovoru ponovila je, da su se tokom ispitnog postupka obratili Upravi policije i ODT-u sa određenim pitanjima, te da u vezi tačke 21 nijesu dobili odgovore. Takođe je navela da posjeduju zapisnik o prikupljanju obavještenja, a da zapisnik vezano za utvrđivanje prekršajne odgovornosti ne postoji. Do informacije o pominjanju utvrđivanja prekršajne odgovornosti došli su na osnovu dostavljenog izjašnjenja Uprave policije, u kojem su te razloge naveli kao osnov zadržavanja mitropolita. Nakon dobijanja informacija od strane ODT-a sproveden je postupak, i u ovom predmetu utvrđeno je ponižavajuće postupanje i povreda prava na slobodu i sigurnost. Takođe je naglasila da se u njihovom sektoru nijesu bavili diskriminacijom upravo iz razloga što u pritužbi na to nije ukazano, već su postupali u skladu sa članom 5 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, koji garantuje pravo na slobodu i sigurnost. U vezi sa tim, naglasila je da im Zakon o zabrani diskriminacije daje nadležnost da djeluju u odnosu na fizička lica, u slučaju da su se bavili diskriminacijom. Samim tim, ponovila je da su dali preporuku državnom organu i nisu sprovodili nikakav postupak u odnosu na fizička lica. Što se tiče preporuke, ponovila je da su Upravi policije dali preporuku da je dužna reagovati reaktivno, uključujući i predmetni slučaj, a sve u cilju prevencije sprječavanja, mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i otklanjanja posljedica takvog postupanja, što je upravo rezultat datog Mišljenja. Drugi stav preporuke odnosio se na organizovanje obuka za službenike Centra bezbjednosti Podgorica. Shodno tome, ponovila je da su dobili izvještaj od strane Uprave policije ali samo o obukama, a ne o prvom stavu preporuke.

Predsjedavajući Momo Koprivica, podsjetio je na činjenicu da je Uprava policije dužna obavijestiti Zaštitnika o mjerama i radnjama preduzetim na izvršenju datih preporuka u roku od 30 dana od dana prijema mišljenja, postavljajući pitanje da li su o tome obaviješteni i kada.

Nerma Dobardžić je dodatno pojasnila, da je aktom Uprave policije, Centar bezbjednosti Podgorica od 24. novembra 2020. godine, dostavljen Izvještaj, nakon upućene preporuke. U vezi sa tim, obavijestili su instituciju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, da su u periodu od 16. do 18. novembra sprovedene obuke za 17 policijskih službenika, ali o prvom stavu preporuke nije bilo obavještenja.

Predsjedavajući Momo Koprivica je od predstavnice Ombudsmana, Milene Krsmanović, zatražio dodatnu analizu ovog slučaja sa aspekta remećenja ravnoteže između potrebe da se prikupe obavještenja, s jedne strane, i prava na slobodu, s druge strane. Takođe ga je zanimalo komentar u vezi izjašnjenja Uprave policije da je prikupljanje obavještenja, analizom video zapisa i drugog materijala, nastavljeno u cilju utvrđivanja prekršajne odgovornosti.

Milena Krsmanović, savjetnica Ombudsmana, je u odgovoru predsjedniku Odbora navela da je Mišljenje Ombudsmana i dato u kontekstu narušene ravnoteže između prava na slobodu i sigurnost, a s druge strane javnog interesa da se prikupi obavještenje u postupku sprovođenja izviđajnih radnji. Tim povodom, ukazala je da su povredu člana 5 stav 1 Konvencije i člana 29

Ustava koji garantuje pravo na slobodu i sigurnost, utvrdili upravo zbog toga što od strane Uprave policije nije dokazano da je saslušanje u trajanju od tri sata, nakon 13 časova i 52 minuta, bilo razumno, racionalno, nužno i neophodno i u javnom interesu, odnosno u smislu svrhe i cilja sprovođenja izviđajnih radnji. Takođe je dodala da zakonitost izviđajne radnje nije sporna jer je ista preduzeta u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku, ali se postavlja pitanje u kontekstu izuzetno važnog prava kakvo je pravo na slobodu i sigurnost ličnosti, tj. da li je neko proizvoljno, bez utemeljenja, arbitrarno postupao sa Mitropolitom crnogorsko - primorskim Amfilohijem mimo svrhe i cilja koji je utvrđen članom 259 Zakonika o krivičnom postupku koji jasno kaže da prikupljanje obavještenja može trajati onoliko koliko je neophodno da se dobije potrebno obavještenje, a najduže šest sati. Tim povodom istakla je da, na osnovu prikupljenih informacija u ovom predmetu, proizilazi da takva potreba nije postojala, što je i konstatovano. Naime, Zaštitnik nije mogao pokloniti vjeru navodima Uprave policije da su nakon 13 sati i 52 minuta sprovedene određene radnje radi pokretanja postupka prekršajne odgovornosti iz razloga što nije postojao materijalni osnov kojim bi se to potvrdilo. Što se tiče drugog pitanja, Milena Krsmanović je ponovila da se na osnovu izjašnjenja Uprave policije, u tom dijelu, ništa nije moglo sa sigurnošću utvrditi iz razloga što su imali smo izjavu deklarativnog karaktera bez ikakve činjenične podloge koja bi je potkrijepila.

Predsjednik Odbora Momo Koprivica, je na kraju postavio pitanje zamjenici Zaštitnika da li su, i koliko često, dobijali pritužbe u vezi prikupljanja obavještenja u cilju utvrđivanja krivične ili prekršajne odgovornosti, i da li su u praksi imali sličnih slučajeva da u procesu prikupljanja obavještenja dođe do povrede ljudskih prava.

Odgovarajući na pitanje predsjedavajućeg Koprivice, **Nerma Dobardžić** je navela da Sektor za zaštitu od diskriminacije, u praksi, nije imao ovakve primjere i da je ovo bio prvi predmet takve vrste.

Predsjedavajući Momo Koprivica, zahvalio se svim pozvanim gostima na aktivnom učešću i saopštenim informacijama, ukazujući da je stvoren snažan podsticaj, ali i informativna osnova za djelovanje nadležnih organa, kako bi došlo do istine i odgovornosti u ovom slučaju. Takođe je dodao da će saslušanje biti nastavljeno, imajući u vidu potrebu da se čuju određene informacije od strane vršioca dužnosti vrhovnog državnog tužioca, Maje Jovanović, koja je bila službeno odsutna, kako bi se saslušanje do kraja zaokružilo.

Predsjedavajući Momo Koprivica je, otvarajući Nastavak 62. sjednice, kazao da sjednici prisustvuju Maja Jovanović, v.d. vrhovnog državnog tužioca, kao i Miljan Vlaović, savjetnik u Vrhovnom državnom tužilaštvu. Sjednici su prisutvovali i postupajući tužilac, Nikola Boričić; Nerma Dobardžić, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za Sektor antidiskriminacije i Milena Krsmanović, savjetnica Zaštitnika iz sektora koji je donio dato mišljenje u ovom slučaju; kao i predstavnik Mitropolije crnogorsko-primorske, protojerej Mirčeta Šljivančanin.

Nastavku sjednice, iz objektivnih razloga nijesu mogli prisustvovati Zoran Brđanin, direktor Uprave policije; Goran Jokić, načelnik Centra bezbjednosti Podgorica, kao ni Dragan Šoć, advokat. Predsjedavajući je podsjetio članove Odbora i javnost da su oni prisustvovali prvom dijelu sjednice, koji je održan 15. novembra, te da su Odboru dostavili sva raspoloživa dokumenta i informacije u odnosu na temu kontrolnog saslušanja.

Predsjednik Odbora Momo Koprivica kazao je, da je Odbor na prethodnom dijelu ove sjednice, u sklopu jednog od najuspješnijih kontrolnih saslušanja u ovom sazivu Parlamenta, došli do veoma značajnih, delikatnih i skandaloznih saznanja i informacija o tome kako su postupali organi vlasti izlažući ponižavajućem postupanju čovjeka od 82 godine, bez ikakvog zakonskog osnova. Takođe, kazao je i da je Odbor došao do značajne dokumentacione građe koja ukazuje na ozbiljno kriminalno postupanje prema mitropolitu crnogorsko primorskom, s ciljem da se on šikanira i izloži ponižavajućem postupanju. Pozdravio je i odluku Osnovnog državnog tužilaštva da otvori izviđaj i predmet povodom ovog slučaja, što je jedna od značajnih posledica ovog kontrolnog saslušanja i prezentacija ozbiljnih informacija, dokaza i saznanja, kako bi se razjasnio i rasvijetlio slučaj, da se nikad više ne bi dogodilo da policija izlaže torturi bilo kog građanina. Odbor je saznao da je ovo gotovo jedini slučaj gdje se policija oglušila o nalog državnog tužioca da se pusti na slobodu lice od kojeg se prikuplja obavještenje. Predsjedavajući je kazao da, ako se to sve podvede pod ukupne društvene okolnosti slučaja, jasno proizilazi da je u pitanju bio jedan politički motivisan revanšizam i jedan, može se reći, progon vjerskog velikodostojnika zbog njegove borbe za zaštitu ustavnih prava vjerske zajednice koju je predvodio.

Nakon uvodnih napomena predsjednika Odbora, riječ je dobila **Maja Jovanović, v.d. vrhovnog državnog tužioca**, podsjetila je da u vrijeme kada se dogodio slučaj koji je predmet kontrolnog saslušanja, ona nije bila na funkciji koju sada obavlja, te da nije jednostavno govoriti o istom. Kazala je da je tražila detaljno izjašnjenje od rukovodioca Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, te je nakon toga zatražila od njega da razmotri i potrebu formiranja predmeta povodom radnji o kojima je riječ na sjednici. Nadalje je istakla da je analizirala mišljenje koje je dao Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, koje dodatno potkrepljuje ispravnost odluke Osnovnog državnog tužilaštva Podgorica od prije nekoliko dana da formira predmet i da, imajući u vidu njegov značaj, vremenski protok i zainteresovanost javnosti za ishod istog, radnje preduzima u hitnom postupku. Iskoristila je priliku da saopšti da je informisana od rukovodioca Osnovnog državnog tužilaštva Podgorica da je postupajući tužilac već uputio pozive za prikupljanje potrebnih obavještenja u vezi sa ovim konkretnim predmetom, koji je formiran nakon saznanja o istom. Na kraju uvodnog izlaganja, Jovanović je kazala da će, bez obzira na zainteresovanost javnosti pa i pritiske, Državno tužilaštvo postupati nepristrasno i samostalno bez obzira koje lice je okrivljeni ili oštećeni u tom postupku.

Predsjednik Odbora **Momo Koprivica** je, v.d. vrhovnog državnog tužioca, Maji Jovanović, postavio pitanje da li je Tužilački savjet dobio pritužbu povodom postupanja tužioca, a na odnosu koje je i sam Ombudsman donio Mišljenje. S tim u vezi, poslanik je pitao i da li je Tužilački savjet, povodom iste, donio neku odluku.

Maja Jovanović, u odgovoru je kazala da je prethodni Tužilački savjet odlučivao po pritužbi koja je podnijeta, te da je ista donijeta u formi ocjene o osnovanosti pritužbe. U istoj je ocijenjeno da je pritužba neosnovana, te da su tim povodom obaviješteni svi. Istakla je da raspolaže i dokazom da su svi primili to obavještenje o neosnovanosti pritužbe.

Predsjednik Odbora je pitao da li navedenu ocjenu Odbor može dobiti na uvid, na šta je v.d. Vrhovnog državnog tužioca **Maja Jovanović** odgovorila, da trenutno kod sebe ne posjeduje sav materijal, i da Komisija za pritužbe, koja ocjenjuje osnovanost pritužbe, sačinjava izvještaj, koji se kao mišljenje prezentuje Tužilačkom savjetu, koji ocjenjuje da li je pritužba osnovana ili nije. Ponovila je da je u navedenom slučaju pritužba neosnovana, te da su o tome obaviještene stranke,

kao i da nema pisane odluke koja sadrži to. Novi Tužilački savjet, na čijem on čelu, je promijenio taj dio procedure, pa je donijeta odluka da u samom obavještenju stoji i obrazloženje odluke savjeta. Kazala je da može naložiti Sekretarijatu Tužilačkog savjeta da dostavi taj izvještaj, koji bi naknadno prosljedila Odboru. Na molbu predsjednika Odbora, na samoj sjednici je dostavila na uvid i kopirane spise, u kojima se nalaze obavještenja o neosnovanosti pritužbe, a koja su upućena državnom tužiocu Nikoli Boričiću i advokatima Božu Milonjiću i Draganu Šoću. Napomene radi, Jovanović je kazala da advokat Šoć nije preuzeo lično obavještenje, već saradnica Darmanović Marta, dana 17.12.2020. godine.

Predsjedavajući, **poslanik Momo Koprivica**, u svojoj riječi, kazao je da se može zaključiti da je Tužilački savjet ocijenio, da nije bila odgovornost postupajućeg tužioca za prekomjerno zadržavanje mitropolita Amfilohija, već da u tom dijelu odgovornost leži na policiji. Predsjednika Odbora je dalje interesovalo koja je praksa u državno-tužilačkoj organizaciji, kada se desi neki sporni slučaj, ili gdje javnost ima interes, u smislu oglašavanja institucije povodom istog. Da li se konkretno oglašava Državno tužilaštvo, kao institucija, ili se to prepušta postupajućem tužiocu.

Maja Jovanović, u odgovoru predsjedniku Odbora kazala je, da je u slučaju slične situacije koja nastupi, praksa da se oglasi Državno tužilaštvo, dok o predmetnom slučaju ne može govoriti, jer smatra da je potrebno čuti i drugu stranu, odnosno zbog čega institucija tada nije reagovala.

Poslanik Predrag Bulatović, u svojoj riječi, kazao je da je Odbor sa prethodne, kao i sa ove sjednice dobio dosta korisnih i važnih informacija, koje bi, pored Odbora, trebala da iskoristi i sama Skupština, Državno tužilaštvo, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, ali i ostali organi u Crnoj Gori. Poslanik Bulatović je dalje kazao da bi bilo važno da Odbor sa zaključcima koje donese ide prema Tužilačkom savjetu, te da istima zatraži da se do kraja razriješi slučaj, posebno imajući u vidu činjenicu da je postupajući tužilac Boričić, umjesto institucije, sam reagovao i dao saopštenje, te da je na njega povodom predmetnog slučaja, vršen pritisak od strane visokih čelnika državno-tužilačke organizacije, a o čemu je tužilac Boričić govorio na prvom dijelu sjednice. Poslanik je pozdravio postupak Osnovnog tužilaštva u Podgorici, u smislu da je tužilac već uputio pozive za prikupljanje potrebnih obavještenja u vezi sa ovim konkretnim predmetom. U svom daljem izlaganju, poslanik Bulatović je v.d. vrhovnog državnog tužioca, Maju Jovanović pitao da li jedino Vrhovno državno tužilaštvo ima mehanizam da se na neke odluke sudova u stvarima koje potresaju Crnu Goru samo žale višim instancama, ili sama institucija ima pravo da istraži da li iza nekih odluka stoji i zloupotreba službenog položaja.

Maja Jovanović, u odgovoru na poslednje pitanje poslanika Bulatovića, kazala je da će, ukoliko postoji sumnja da je neko lice izvršilo krivično djelo, pa i ovo o kojem je govorio poslanik, nadležno Tužilaštvo sigurno pokrenuti postupak, ukoliko postoje dokazi za tako nešto. U odnosu na upućivanje inicijative Tužilačkom savjetu, a shodno zaključcima koje Odbor eventualno donese, Jovanović je istakla da će se savjet istim temeljno baviti, a u cilju rasvjetljavanja predmetnog slučaja. Kazala je da u ovom trenutku ne želi da komentariše saopštenje koje je tada dao postupajući tužilac, kao ni razgovor u kaficu sa visokim čelnikom državno-tužilačke organizacije, a o kojem je na prethodnoj sjednici govorio tužilac Nikola Boričić.

Poslanik Predrag Bulatović, u komentaru je kazao da ne bi trebalo podcijeniti nijedan razgovor o važnim temama i slučajevima koji postoje u Crnoj Gori, pa ni one razgovore koji se vode u kaficima. Sadržaj navedenog razgovora između tužioca i tadašnjeg rukovodioca VDT-a, iznio nam je tužilac Boričić, na prethodnoj sjednici, te dodao da smatra da je taj navod i te kako

važan za doprinos rasvjetljavanju predmetnog slučaja. Poslanik Bulatović je Maji Jovanović postavio još jedno pitanje, koliko je u prosjeku potrebno vremena Tužilačkom savjetu, da bi se dobili odgovori na podnijete pritužbe.

Maja Jovanović, odgovarajući na pitanje poslanika, je odgovorila da se o podnijetim pritužbama, od kada je ona na čelu Tužilačkog savjeta, odlučuje brzo, te da je i sama Komisija za pritužbe angažovana maksimalno. U daljem izlaganju, ponovila je da je i ona sama iz izlaganja tužioca Boričića na prethodnoj sjednici, shvatila da su o svim radnjama i postupanju u konkretnom predmetu bili obaviješteni tadašnji rukovodilac Osnovnog tužilaštva Miroslav Turković i v.d. vrhovnog tužioca Ivica Stanković.

Predsjednik Odbora **Momo Koprivica** zamolio je v.d. vrhovnog državnog tužioca da pojasni poslednju izjavu koja se odnosi na obaviještenost tadašnjeg v.d. vrhovnog državnog tužioca u odnosu na konkretan predmet.

Maja Jovanović je, u odgovoru predsjedniku Odbora, ponovila da je ona iz izlaganja tužioca Boričića na prethodnoj sjednici tako shvatila, dodajući da su to inače predmeti o kojima vrhovni tužilac mora biti obaviješten, te da tužilac Boričić nije pogriješio ukoliko ga je tada obavijestio.

Predsjedavajući Momo Koprivica je dalje postavio pitanje postupajućem tužiocu Nikoli Boričiću, da li je, kada i na koji način, obavijestio tadašnjeg v.d. vrhovnog državnog tužioca Ivicu Stankovića o prikupljanju obavještenja ili o nalogu da se prikupe obavještenja.

U svom odgovoru, tužilac **Nikola Boričić** je kazao da je tadašnjeg v.d. vrhovnog državnog tužioca telefonskim putem obavijestio o svim dešavanjima, i to istog dana. Na dodatno pitanje predsjednika Odbora, Boričić je kazao da je v.d. vrhovnog državnog tužioca i tadašnjeg zamjenika rukovodioca, obavijestio o dešavanjima, prije donošenja naloga o puštanju mitropolita, kao i posle izdavanja istog.

U sljedećem pitanju, **predsjednik Odbora Momo Koprivica** je od tužioca Boričića zatražio informaciju da li je v.d. vrhovnog državnog tužioca obavijestio da je rukovodilac Osnovnog tužilaštva u Podgorici odbio da objavi pripremljeno saopštenje, odnosno reagovanje, te da mu je preporučio da ga objavi tužilac lično. Takođe, predsjedavajućeg Koprivicu je interesovalo, da li je informisao v.d. VDT-a o sugestiji koju je dobio, odnosno da se skloni rečenica u kojoj se spominje policija.

Nikola Boričić, u odgovoru je kazao da je po njegovom sjećanju, savjetnik za PR u Vrhovnom državnom tužilaštvu Dragana Unković, učestvovala ili u samom sastavljanju, uglavnom bila je upoznata sa sadržajem saopštenja. Boričić je dalje kazao da je sljedećeg dana od dana događaja i dana kada je navedeno saopštenje poslao tužiteljki portparolu Milici Anđelić Mandić, dobio sugestiju da dato saopštenje ide kao njegovo lično, kao i da se ukloni gore navedena rečenica u kojoj se pominje policija. Naveo je da mu je bilo jako bitno da se navedeno saopštenje objavi, bilo kao saopštenje tužilaštva, ili njegovo lično, samo da bude objavljeno kako bi zaštitio sebe, jer je radio sve u skladu sa zakonom.

Predsjedavajući Momo Koprivica, tužioca Boričića je dalje pitao da li je bilo od značaja da tadašnji v.d. vrhovnog državnog tužioca Ivica Stanković, kao čelnik državno-tužilačke organizacije, primi k znanju činjenicu da Osnovno državno tužilaštvo, izbjegava da stane iza objektivnog i na osnovu činjenica sačinjenog saopštenja, i u kojem se pokušava izostaviti rečenica o policiji.

Nikola Boričić, u odgovoru je kazao da se posle dvije i po godine ne može sjetiti baš svih detalja, te ponovio da je siguran da je Ivica Stanković bio upoznat sa navedenim, ali da u tom trenutku vjerovatno nijesu pridavali značaj da li će ga objaviti Osnovno državno tužilaštvo, ili tužilac lično. Kazao je da mu tada nije padala na pamet mogućnost da će doći do veće opstrukcije kada je njegov rad u pitanju, te da će advokati mitropolita imati glasne pritužbe na njegovo postupanje u predmetnom slučaju.

Predsjedavajući **Momo Koprivica**, u komentaru je kazao da se iz ugla funkcionisanja unutar državno-tužilačke organizacije, ne može reći da se radilo o beznačajnom pitanju. Vraćajući se na ono što je na prethodnoj sjednici kazao tužilac Boričić, da mu je u jednom razgovoru državni tužilac u Vrhovnom državnom tužilaštvu, Dražen Burić, sugerisao da u predmetnom slučaju „ne talasa“, predsjedavajući je pitao tužioca da li je u odnosu na to Ivica Stanković bio informisan i da li je on bio neko ko je bio voljan da preuzme nešto po tom pitanju.

Nikola Boričić, u odgovoru na pitanje poslanika Koprivice, kazao je da on navedeni razgovor nije doživio kao pritisak, te da je moguće, ali da se ne sjeća precizno da li je Stankovića obavijestio o razgovoru sa tužiocem Burićem. Naglasio je da tada nije imao u vidu cijeli kontekst dešavanja, i konačni zaključak o zbivanjima, ali da mu je sada puno jasnije sve. Boričić je zaključio da je kao postupajući tužilac tada, na zakonit način uradio ono što je trebalo, te dao nalog o puštanju mitropolita u 13.52 h.

Predsjednik Odbora Momo Koprivica, postavljajući poslednje pitanje tužiocu Nikoli Boričiću, kazao je da je on Odboru dostavio značajan dokument, a to je odgovor načelnika Centra bezbjednosti Podgorica, Milovana Pavićevića. U istom, kazao je Koprivica, načelnik Pavićević jasno potvrđuje da je policija dobila nalog u 13.52 sata, dok sa druge strane imamo da u zapisniku o prikupljanju obavještenja, stoji da je isto završeno u 17.10 sati. S tim u vezi, pitao je tužioca Boričića da li posjeduje originalni akt od 2. jula, odnosno pismeni zahtjev koji je on uputio načelniku Centra bezbjednosti Podgorica, a na koji odgovor dobija sutradan, 3. jula.

Tužilac Nikola Boričić, u odgovoru je kazao da navedeni zahtjev svakako postoji u spisima predmeta u originalnom formatu, te da će isti dostaviti Odboru na uvid.

Poslanik Srđan Pavićević, u svom obraćanju, naveo je da će koncept ovog slučaja sagledati sa dva aspekta. Prije svega, istakao je da mu je, kao građaninu, ova tema bitna iz razloga rasvetljavanja i prikazivanja jednog drugog segmenta naše stvarnosti. U vezi sa tim, ukazao je da samo privođenje Mitropolita Amfilohija i njegovo zadržavanje u prostorijama policijske stanice, uključujući cjelokupna tadašnja dešavanja, upravo govori o nama kao društvu i o našoj emancipaciji, čega se lično stidi. Tim povodom, istakao je da je ispitivan čovjek koji je u tom trenutku imao 82 godine, smatrajući da bi, po principima elementarne etike, odnos prema njemu zahtijevao jedan adekvatan pristup, odnosno poštovanje senioriteta od strane svih lica koja su bila uključena u ovu proceduru. Kada je riječ o drugom aspektu, poslanik Pavićević je istakao pitanje samog odnosa prema crkvenim velikodostojnicima, bilo koje konfesije, smatrajući da ovaj slučaj ukazuje da nemamo poštovanje ni prema čemu što oličava vrijednost. Sve navedeno, smatra poslanik Pavićević je dokaz da, kao društvo, imamo strahovito velike kulturološke probleme kojima, zasigurno svi pomalo doprinosimo. U vezi sa tim, istakao je da su upravo političari ti, koji imaju obavezu da diktiraju neke stavove koji će oblikovati javno mnjenje i da iz Parlamenta treba da se pošalje poruka da su takve stvari za osudu.

Što se tiče formalne strane ovog slučaja, na osnovu iznijetih činjenica, utvrđeno je kada je završeno prikupljanje informacija po nalogu tužioca a nastavljena jurisdikcija nekoga ko je takvo postupanje produžio, u želji da iz krivičnog postupka pređe u prekršajni postupak, pri čemu nije zadovoljena forma prekršajnog djelovanja. Sve navedeno svodi se na proizvoljnost, samoživost i bahatost, što se konačno mora zaustaviti. Poslanik Pavićević je, u tom dijelu, izrazio punu podršku da se okolnosti navedenog predmeta do kraja rasvijetle i da Tužilaštvo istraje u smislu identifikacije lica koje je postupalo na takav način. Stoga smatra da mora postojati savezništvo čiji je cilj kažnjavanja devalvacije svih mogućih vrijednosti, kako bi se pružila šansa i nada ljudima koji dolaze. Zbog svega navedenog, poslanik Pavićević smatra da ova priča ne nosi samo pravno - formalnu težinu, već jednu mnogo širu dimenziju, a to je ljudski, etički i moralni društveni kontekst.

Predsjedavajući Momo Koprivica, u nastavku rasprave, zamolio je predstavnice Ombudsmana da opišu na koji način, prilikom definisanja mišljenja, ocjenjuju „okolnosti“ i „određenu namjeru“ i da li je to i u kojoj mjeri, od značaja za kvalifikaciju da je određeno postupanje bilo ponižavajuće. U ovom konkretnom slučaju, smatra poslanik Koprivica, čitav set društvenih okolnosti ukazuje da se pomenuto postupanje nije baš slučajno desilo.

Nerma Dobardžić je kratko podsjetila da su u ovom predmetu utvrdili ponižavajuće postupanje prilikom uzimanja izjave, odnosno obavještenja od mitropolita Amfilohija i povredu prava na slobodu i sigurnost, i u vezi sa tim, dali određene preporuke. Konkretno preporuke date su Upravi policije i prvi stav preporuke bio je da Uprava policije reaguje proaktivno i reaktivno, uključujući i predmetni slučaj. Naime, reaktivno postupanje je predloženo u smislu otklanjanja posljedica ponižavajućeg postupanja, koje je u mišljenju Ombudsmana i utvrđeno. Dobardžić je, takođe, ponovila da se drugi i treći stav preporuke odnosio na obuke, i da se Izvještaj Uprave policije, koji im je dostavljen, ticao samo obuka a da im nisu dostavili izvještaj o prvom stavu preporuke.

Vezano za pitanje kako su cijenili okolnosti, Dobardžić je navela da je ovaj predmet došao u Sektor za zaštitu od diskriminacije i da su sagledavali ličnost, svojstvo, vjeru ili uvjerenje, odnosno ranjivu kategoriju. Imajući u vidu činjenicu da se u konkretnom predmetu pritužba nije odnosila na diskriminaciju, Dobardžić je navela da su iz tog razloga vodili postupak prema državnim organima. Kada je riječ o namjeri, zamjenica Ombudsmana je pojasnila da, ukoliko se utvrđuje diskriminacija, namjera nije relevantna. Međutim, u konkretnom predmetu, nijesu se time bavili, već ponižavajućim postupanjem i povredom prava na slobodu i sigurnost. U tom smislu, navela je da su kod ponižavajućeg postupanja i te kako cijenili sve okolnosti a posebno su imali u vidu: godine života, odnosno posebno ranjivu kategoriju, zatim su uzimali u obzir i lične karakteristike, s obzirom da je u pitanju vjerski velikodostojnik, da je bilo vrijeme pandemije Kovid-a, kao i prostorije u kojima je zadržan. Nakon okončanog kontradiktornog postupka i utvrđenih činjenica, navela je Dobardžić, moguće je konstatovati remećenje pravične ravnoteže.

Milena Krsmanović je dodatno pojasnila da se u svakom predmetu gdje se postavi pitanje zlostavljanja najprije mora odlučiti da li činjenice i okolnosti predmeta potpadaju pod opseg zaštite predviđene članom 3 Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, odnosno apsolutne zabrane mučenja nečovječnog i ponižavajućeg postupanja. Samim tim, takav predmet mora dostići minimalni nivo ozbiljnosti, što je prvi uslov. Navedeni minimalni nivo ozbiljnosti se upravo cijeni u odnosu na okolnosti u konkretnom slučaju kakve su trajanje tretmana koje je postavljeno upitanima, zatim efekti na mentalno i fizičko zdravlje, ali takođe i lične karakteristike. U vezi sa

tim, navela je da postoji veoma obilna praksa Evropskog suda za ljudska prava. Kada je riječ o namjeri, istakla je da je u predmetima zlostavljanja, takođe, važan elemenat svrha, odnosno da li je cilj tog tretmana bilo sramoćenje i ponižavanje. Međutim, odsustvo takve svrhe ne može, po automatizmu, isključiti primjenu člana 3 Konvencije.

Takođe se osvrnula i u odnosu na navod tužiteljke v.d. vrhovnog državnog tužioca, Maje Jovanović da je predmet u izvidajnom postupku, i tim povodom podsjetila na praksu Evropskog suda za ljudska prava koja se mora direktno primijeniti i pred organima države Crne Gore, imajući u vidu član 9 Ustava CG. U vezi sa tim, ukazala je da je u svakom trenutku i izvidaja i istrage važno voditi računa o djelotvornoj istrazi. Takođe je podsjetila da Evropski sud za ljudska prava pitanje djelotvorne istrage proširuje ne samo na istragu već i na predistražni postupak u odnosu na izvidaj. Samim tim, već od onog dana kada je otvoren predmet nastupili su elementi djelotvorne istrage, a to znači da se moraju hitno obezbijediti dokazi i utvrditi činjenice. Imajući u vidu navedeno, apelovala je da se to uzme u obzir iz razloga što su pred Evropskim sudom bili predmeti protiv Crne Gore kada je u pitanju zlostavljanje i gdje je sud utvrdio povredu člana 6.

Predsjednik Odbora Momo Koprivica, zatražio je od Milene Krsmanović dodatno obrazloženje vezano za sramoćenje kao svrhu određenog postupanja.

Milena Krsmanović, odgovarajući poslaniku **Momu Koprivici**, navela je da je svrha sramoćenja, odnosno poniženja, važan element koji se mora uzeti u obzir prilikom odlučivanja da li je bilo mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja. Ukoliko je svrha tretmana, činjenjem ili nečinjenjem, sramoćenje, ono će svakako samo doprinijeti utvrđivanju povrede člana 3 Konvencije. U vezi sa tim, dodala je da odsustvo takve svrhe, uzimajući u obzir naš zakonodavni sistem i međunarodno pravo, i te kako štiti lica koja se nalaze pod monopolom državne sile u određenom trenutku. Dakle, javnost je dala povjerenje monopolu prisile, državnom aparatu, ali on mora biti takav da u najmanjoj mogućoj mjeri, a samo onoliko koliko je to neophodno, taj tretman sprovodi u skladu sa zakonom i u svemu vodeći računa o ličnosti i integritetu čovjeka. Takođe je naglasila da sama svrha, ako postoji namjera poniženja, predstavlja otežavajuću okolnost, ali ni odsustvo namjere ne isključuje, po automatizmu, kršenje člana 3 Konvencije.

Predsjednik Odbora Momo Koprivica, u nastavku rasprave, želio je od protojereja Mirčeta Šljivančanina, takođe, da se osvrne na kontekst samog cilja, odnosno svrhe postupanja, a to je sramoćenje odnosno poniženje, imajući u vidu ukupne okolnosti kada je u pitanju Mitropolija crnogorsko primorska i dugogodišnji pravni procesi protiv nje, za koje smatra da su zloupotrebljavani. Takođe je zamolio i da kaže svoje viđenje na koji način je sve navedeno uticalo na vjernike.

Mirčeta Šljivančanin je, u odnosu na kontekst svrhe, odnosno cilja postupanja, naveo da su i u 21. vijeku nastavljena takva ponašanja prema najvećim crkvenim velikodostojnicima, a posebno prema Mitropolitu Amfilohiju, koji je bi poznat ne samo u Crnoj Gori već i širom cijelog svijeta, i koji je bio jedan od najvećih ambasadora Crne Gore i onih istinskih crnogorskih vrijednosti. Pored toga, istakao je da je kontinuitet progona dobio svoju težinu kada je donesen Zakon o slobodi vjeroispovijesti. U vezi sa tim, podsjetio je da je prije donošenja ovog zakona takav odnos prema crkvi najavljivan i kroz partijske kongrese gdje je jedna građanska partija, direktno u svoju političku agendu, stavila da će se baviti pitanjem uređenja crkve, što je u savremenom svijetu, odnosno građanskim državama, neshvatljivo. Na taj način, smatra Šljivančanin, već se pripremala jedna atmosfera onoga što se kasnije događalo, a koja je kulminirala donošenjem diskriminatornog zakona

koji je udario na pravo najbrojnije vjerske zajednice u Crnoj Gori i koji je potom pokušao da se represivno primijeni, odnosno ostane na snazi. Sve navedeno je rezultiralo da Crkva, Mitropolija, druge eparhije Srpske pravoslavne crkve, vjerni narod i građani protestuju na civilizacijski način, i da u okviru litija, molitvenih vidova izražavaju svoje protivljenje takvom zakonu. Nakon toga, aktuelna vlast je počela represivno da djeluje u vidu privođenja episkopa, povreda u toku tih protesta, i dr., navodeći primjere privođenja vladike Metodija, episkopa budimljansko - nikšićkog, današnjeg Mitropolita crnogorsko primorskog Joanikija, pritvaranje osmorice nikšićkih sveštenika, i na desetine privođenja na informativne razgovore sveštenstva širom Crne Gore, uključujući i njega lično.

U krajnjem, istakao je protojerej Šljivančanin, došlo se do toga da se na ovom Odboru povede rasprava o odnosima državnih institucija prema vjerskim zajednicama i velikodostojnicima, i uopšte ljudima, i samom nivou do kojeg su došle, čime se nikako ne možemo ponositi. Samim tim, ukazao je da se to mora mijenjati, prije svega, u skladu sa zakonom i ljudskom etikom, a sve radi toga da bi društvo u kojem živimo bilo bolje, i da bi svi ljudi uživali pravo na vjeru i svako drugo pravo koje je propisano zakonima i konvencijama.

Predsjedavajući Momo Koprivica, zaključujući raspravu, istakao je da je efikasnim sprovođenjem iste pokazan kapacitet Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu da bude primjer u ostvarivanju kontrolne funkcije Parlamenta, odnosno borbe za istinu i utvrđivanje odgovornosti, kako organi vlasti više nikada ne bi ponovili ovakve postupke. Tim povodom, naveo je da mu, i nakon ovog saslušanja, ostaje nejasno zbog čega Osnovno tužilaštvo, kao institucija, izbjegava da saopšti stavove u odnosu na činjenicu da postupajući tužilac nije zloupotrijebio svoja ovlašćenja u ovom slučaju. Poslanik Momo Koprivica je dodatno istakao da je ovo kontrolno saslušanje ujedno i primjer kako treba dati jedan valjan demokratski, legitiman, regularan podsticaj nadležnim organima da rade svoj posao i da se konačno sazna istina, imajući u vidu da je Osnovno državno tužilaštvo već formiralo predmet i pokrenulo izviđaj. U vezi sa tim, naveo je da se postavlja pitanje zbog čega, i nakon utvrđenog mišljenja Ombudsmana, izviđaj nije pokrenut, imajući u vidu da je Tužilaštvo imalo sasvim dovoljno elemenata za to. Što se tiče same pozadine ovog slučaja, istakao je da će sve ono sa čim Odbor raspolaže biti upućeno Tužilaštvu, uključujući i zapisnik sa sjednice, iz razloga što se na istoj čulo dosta toga relevantnog.

Takođe, predsjednik Odbora je naglasio da će, shodno članu 77 Poslovnika Skupštine Crne Gore, kojim je propisano da predsjednik Odbora predlaže zaključke povodom saslušanja, iste sačiniti u konsultaciji sa članovima Odbora. Potom će se Odbor izjasniti o Izvještaju sa predloženim zaključcima i isti podnijeti Skupštini na usvajanje, nakon čega će pratiti realizaciju usvojenih zaključaka i o tome sačiniti izvještaj i dostaviti ga Skupštini. Samim tim, predsjedavajući smatra da će se puni politički ali i društveno odgovoran efekat dobiti tek onda kada se usvojeni zaključci prosljede Skupštini na razmatranje i kada Skupština, kao institucija, o tome zauzme jasan stav.

Zaključujući raspravu, **predsjednik Odbora Momo Koprivica** je saopštio da će Odbor, shodno članu 77 Poslovnika Skupštine Crne Gore, podnijeti Skupštini na usvajanje izvještaj o realizovanom Kontrolnom saslušanju, sa predlogom zaključaka.

Nakon sprovedenog Kontrolnog saslušanja na temu: „Nehumano i šikanozno zadržavanje Mitropolita crnogorsko-primorskog Amfilohija Radovića u prostorijama Centra bezbjednosti Podgorica, 22. juna 2020 godine”, sa 65. sjednice, održane 6. decembra 2022. godine, Odbor za politički sistem pravosuđe i upravu odlučio je da, pripremi i upozna Skupštinu sa zauzetim, ocjenama i stavovima, kako bi iste uputio i nadležnim institucijama:

OCJENE I STAVOVI

1. Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu je na osnovu člana 11 Ustava Crne Gore i na osnovu čl. 40, 72, kao i člana 73 st. 1, 3 i 4 i člana 75 st.1, 2 i 6 Poslovnika Skupštine Crne Gore, kao i na osnovu Zaključaka usvojenih na 24. sjednici održanoj 9. septembra 2021. godine, odlučio da u cilju kvalitetnijeg izvršavanja poslova iz svojih nadležnosti prouči određena pitanja, i započne rješavanje drugih pitanja koja su od posebnog interesa za građane i javnost, te sa tim u vezi, pribavi potrebne informacije, stručna mišljenja i činjenice o aktivnostima, događajima i pitanjima koja su izazivala nejasnoće, dileme i principijelna sporenja.

2. Odbor je ocijenio da je intencija ovog Kontrolnog saslušanja bila, saznavanje pune istine, o postupanju organa vlasti, nosilaca državne vlasti i onih koji su bili na čelu tih organa, o nehumanom ponašanju u odnosu na mitropolita Amfilohija, što je sigurno jedan presedan u savremenom pravu, s obzirom da su time povrijeđene kako domaće, tako i međunarodne norme mnogih zakona i konvencija o postupanju prema čovjeku.

3. Odbor je došavši do saznanja da je predmetni događaj, jedini zabilježeni slučaj da se policija oglušila o nalog postupajućeg državnog tužioca da se pusti na slobodu građanin od kojeg se prikupljaju obavještenja, nastavljajući sa njegovim protipravnim zadržavanjem, ocijenio da ovo ophođenje policijskih službenika i funkcionera otvara ne samo pitanje pravne usklađenosti postupanja institucija, već i pitanje legalnosti međusobnog odnosa institucija koje primjenjuju Zakonik o krivičnom postupku, ali i potvrđuje vanpravne i ilegalne motive za izlaganje eksplicitnom činu torture mitropolita Amfilohija od strane policije 22. juna u Centru bezbjednosti Podgorica.

4. Odbor je ocijenio da je, u uslovima beskrupuloznog istrajavanja tada aktuelne vlasti na ostvarivanju svojih ciljeva, u predmetnom postupanju organa vlasti izostao odnos dužnog uvažavanja prema starijoj osobi kao ranjivoj kategoriji, kao i primjeren odnos prema dokazanim autoritetima zasnovanim na vrijednostima, čime se pored ostalog, narušava dostojanstvo ličnosti kao zaštićena ustavna vrijednost.

5. Odbor je ocijenio da je protivno svim normama i standardima došlo do ponižavajućeg postupanja prema jednom čovjeku, najvišem velikodostojniku najbrojnije vjerske zajednice u Crnoj Gori, te je bilo potrebno na Odboru rasvijetliti, kako je to ponižavajuće postupanje izvršeno, te da se odredi pravi kontekst, odnosno da se podvede ovaj slučaj pod konkretne okolnosti, kako bi se dobila prava slika ovog ponižavajućeg postupanja i njegovih motiva, te da se sazna da li je neko snosio pravne konsekvence za postupke ponižavanja. Odbor ocjenjuje da pravne konsekvence i zaključci ovog postupka moraju biti jasni, oštri i nadasve društveno odgovorni. Cilj ovog postupka mora biti rezolutivan, ali i preventivan, kako se niko nikad više ne bi usudio da zloupotrijebi državnu prinudu kako bi povrijedio ljudska prava.

6. Odbor je ocijenio pozitivnim i osnovanim mišljenjem Zaštitnika ljudskih prava i sloboda da lišenje slobode mitropolita Amfilohija u periodu od 13:52 sata do 17:10 sati nije bilo proporcionalno, neophodno i nužno, čime mu je, arbitrarnim postupanjem službenika CB Podgorica, povrijeđeno pravo na slobodu i

sigurnost ličnosti iz člana 29 Ustava Crne Gore i člana 5 stav 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

7. Odbor takođe ocjenjuje pozitivnim i usmjeravajućim preporuku Zaštitnika ljudskih prava i sloboda upućenu Upravi policije da je dužna reagovati proaktivno i reaktivno, uključujući predmetni slučaj u cilju prevencije mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg ponašanja ili kažnjavanja, odnosno sprječavanja kršenja prava na slobodu i sigurnost ličnosti i otklanjanja posljedica takvog postupanja.

U vezi svega navedenog Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu odlučio je da Skupštini Crne Gore predloži na usvajanje i sljedeće:

ZAKLJUČKE

1. Efikasnim sprovođenjem kontrolnog mehanizma pokazan je kapacitet Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu za uspješno ostvarivanje kontrolne funkcije Parlamenta, odnosno kapacitet za borbu za istinu i utvrđivanje odgovornosti organa vlasti, kako organi vlasti, više nikada ne bi ponovili postupke ponižavajućeg postupanja prema građanima. Održano Kontrolno saslušanje na temu: „Nehumano i šikanozno zadržavanje mitropolita crnogorsko-primorskog Amfilohija Radovića u prostorijama Centra bezbjednosti Podgorica, 22. juna 2020. godine” ujedno i daje jedan valjan demokratski, legitiman, regularan podsticaj nadležnim organima da rade svoj posao i da se konačno sazna istina, o tome ko je, kako i zašto doveo do protivzakonitog i selektivnog postupanja organa vlasti, a u cilju zataškavanja afera i prikrivanja počinilaca kriminalnih i drugih protivpravnih djela. Bez istine nema sprovođenja pravde i vladavine prava, a bez pravde i vladavine prava nema prosperiteta društva.

2. Kontrolno saslušanje pokazalo je opravdanim potrebu, da se na ovom Odboru povede rasprava o odnosima državnih institucija prema vjerskim zajednicama i velikodostojnicima, i uopšte u odnosu na ličnost i dostojanstvo građana, ukazujući na potrebu da se isto mora demokratski mijenjati, prije svega, u skladu sa zakonom i ljudskom etikom, a sve radi toga da bi društvo u kojem živimo bilo bolje i pravno sigurno, i da bi svi ljudi uživali pravo na slobodu vjeroispovijesti i svako drugo pravo koje je propisano zakonima i konvencijama, ali i da bi organi vlasti bili podvrgnuti čvrstim pravnim ograničenjima i podložni djelotvornoj kontroli u sistemu podjele vlasti.

3. Kontrolno saslušanje pružilo je mogućnost, da se javnost informiše i sazna da je bio u pitanju jedan politički motivisan revanšizam i jedan, može se reći, progon vjerskog velikodostojnika zbog njegove borbe za zaštitu ustavnih prava vjerske zajednice koju je predvodio i da je to urađeno s namjerom da se čovjek šikanira, kao i da su vjerovatno policijski službenici od određenih lica imali naređenje za takvim postupanjem, što je potrebno do kraja rasvijetliti kroz postupanje nadležnog tužilaštva.

4. Kontrolno saslušanje pružilo je značajnu mogućnost i dodatnu osnovu, da se u vezi navedenog slučaja pokrene dodatno prikupljanje podataka i konačno utvrdi zbog čega policija nije izvršila nalog tužioca, te koji je motiv postojao da policija koja prikuplja obavještenja i peduzima druge radnje, po nalogu i pod kontrolom tužioca može da smatra da ima pravo, da tri sata i 15 minuta, dodatno zadržava mitropolita, i zbog čega Osnovno državno tužilaštvo nije, tokom prehodne dvije godine i prije ovog saslušanja, preduzelo ništa prema policiji, makar u cilju zaštite svog autoriteta, te da dođu do saznanja ko je naredio takvo šikanozno postupanje, zašto nijesu interne procedure policije dovele do utvrđivanja odgovornosti za ovu zloupotrebu ovlašćenja i povredu prava građanina.

5. Realizovano Kontrolno saslušanje pružilo je mogućnost, da se dodatno analizira mišljenje koje je dao Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao i da se prezentuje javnosti njegov značaj, u smislu da protok vremena ne utiče na zainteresovanost javnosti za ishod neriješenih slučajeva. Takođe je važno da postoji koordinacija u radu svih institucija, čiji cilj mora biti sprečavanje devalvacije svih mogućih vrijednosti, kako bi se pružila šansa i nada ljudima da vjeruju u bolje sutra i kako bi sve gore navedeno dobilo jednu širu dimenziju, a to je poštovanje ljudskog, etičkog i moralnog imperativa.

Predsjednik Odbora
Momo Koprivica